

Kwartierstatenboek THREANT

Kwartierstaat 40

Cornelia Hendrika Wind

Samensteller:
A.N. Wind
Rijnlaan 60
3522 BP Utrecht
tel. 030-881943

uitgave afdeling Drenthe van de Nederlandse
Genealogische Vereniging

KWARTIERSTAAT VAN CORNELIA HENDRIKA WIND c.s.

I

- 1a CORNELIA HENDRIKA WIND, geb. Utrecht 23-5-1954.
- 1b HENDRIKA WILLEMINA WIND, geb. Utrecht 20-9-1957.
- 1c JOHANNES HARM WIND, geb. Utrecht 7-7-1961.

II

- 2 AUGUST NIKOLAAS WIND, geb. Utrecht 11-8-1922, ambtenaar Provinciale Waterstaat Landmeetkundige Dienst te Utrecht, tr. ald. 15-5-1952,
- 3 PIETERNELLA JOHANNA VENEMA, geb. Alkmaar 21-6-1927.

III

- 4 JOHANNES HARM WIND, geb. Smilde 30-3-1895, hoofdgenieur gemeente Utrecht, overl. Utrecht 1-9-1985, tr. Smilde 4-8-1921,
- 5 HENDRIKA KRAMER, geb. Smilde 24-3-1895, overl. Utrecht 23-4-1990.
- 6 WILLEM FREDERIK ALEXANDER VENEMA, geb. Vlissingen 18-6-1894, overl. Utrecht 13-9-1957, tr. Alkmaar 15-5-1924,
- 7 CORNELIA CHRISTINA MARIA KOEMAN, geb. Alkmaar 27-6-1896, overl. Utrecht 13-7-1968.

Iv

- 8 AUGUST NIKOLAAS WIND, geb. Smilde 28-9-1861, winkelier, overl. Utrecht 4-11-1932, tr. Smilde 18-5-1894,
- 9 ELDINA DRENTHE, geb. Smilde 27-8-1867, overl. Bolsward 27-10-1953.
- 10 HENDERIKUS KRAMER, geb. Smilde 29-8-1864, hoofd openbare lagere school te Hijkersmilde, overl. Utrecht 28-12-1939, tr. Smilde 8-5-1889,
- 11 GRIETJE PUNTER, geb. Smilde 6-11-1869, overl. Amsterdam 3-1-1959.
- 12 CAREL JULIAAN VENEMA, geb. Middelburg 20-9-1849, overl. Vlissingen 24-1-1904, tr. ald. 6-11-1872,
- 13 JOHANNA PIETERNELLA BEENHOUWER, geb. Vlissingen 30-6-1853, overl. ald. 2-5-1919.
- 14 BAREND KOEMAN, geb. Alkmaar 10-7-1860, overl. ald. 7-5-1938, tr. ald. 6-2-1881,
- 15 JOHANNA KLAZIENA VAN VASEN, geb. Alkmaar 9-1-1856, overl. ald. 11-11-1929.

V

- 16 JOHANNES HARMS WIND, geb. Oldemarkt 8-3-1820, opzichter, hotelhouder, overl. Smilde 4~9~1900, tr. ald. 6-11-1844,
- 17 HENDRIKJE DE VROOME, geb. Smilde 3-12-1819, overl. ald. 19-3-1886.
- 18 JOHANNES DRENTHEN, geb. Smilde 1-5-1826, landbouwer, koopman, zetter, overl. ald. 5-4-1916, tr. ald. 11-2-1855,
- 19 HENDRIKJE HOMAN, geb. Smilde 9-1-1827, overl. ald. 30-5-1910.
- 20 MARKUS KRAMER, geb. Smilde 30-11-1826, grutter, overl. ald. 19~6~1906, tr. Smilde 12-10-1861,
- 21 LAMMIGJE BAKKER, geb. Smilde 14-3-1836, overl. ald. 29~1~1905.
- 22 EGBERT PUNTER, geb. Steenwijkerwold 14-2-1834, bakker, overl. Smilde 23-5-1926, tr. ald. 2-6-1859,
- 23 HENDRIKA BOERHUIS, geb. Smilde 4-4-1831, overl. ald. 18-12-1904.
- 24 CORNELIS/KORNELIS VENEMA, geb. Aengwirden (Heerenveen) 6-12-1817, schipper, overl. Goes/Middelburg 30-12-1850, tr. Middelburg 5-12-1845,
- 25 ELISABETH PIETERNELLA/PETRONELLA HONDIUS, geb. Middelburg 17-8-1822, overl. ald. 19-11-1890.
- 26 JOHN HOLDER BEENHOUWER, geb. Vlissingen 26-3-18 10, scheepmaker, overl. ald. 6-10-1887, tr. ald. 16-5-1838,
- 27 PIETERNELLA JOHANNA LA BRAND, geb. Vlissingen 13-2-18 11, overl. ald. 6-4-1884.
- 28 JAN KOEMAN, geb. Alkmaar 7-2-1823, overl. ald. 7-1-1896, tr. ald. 4-2-1849,
- 29 NEELTJE DE MUNNIK, geb. Alkmaar 19-9-1827, overl. ald. 23-2-1903.
- 30 AREND VAN VASEN, geb. Alkmaar 27-12-1825, overl. ald. 29-10-1855, tr. Alkmaar 11-8-1850,
- 31 NEELTJE DE ROVER, geb. Alkmaar 18-3-183 1, overl. ald. 18-3-1908.

VI

- 32 HARM JANNIS WIND, geb. Steenwijkerwold 21-4-1779, timmerman, aannemer, overl. Smilde 8-2-1847, tr. (1) Steenwijkerwold 30-10-1801 Grietje de Jong (=91), geb. Hemelum 28-9-1776, overl. Oldemarkt 15-2-1819, dr.v. Jan Ottens de Jong en Wijkpe Cornelis, tr. (2) ald. 5-11-1819,
- 33 IJMKJEN WESTRA, geb./ged. Katlum/Mildam 4/25~11~1792, overl. Smilde 31-3-1856.
- 34 MATTHIJS DE VROME, geb./ged. Smilde/Beilen 17/25~10~1772, ontvanger, schulte te Hoogersmilde, rijksontvanger, landbouwer, overl. Smilde 16-10-1852, tr. Kloosterveen 14-4-1811,

- 35 EEMPJEN **KARSTEN**, geb. Zuidlaren **25~8~1780**, overl. Smilde 3-2-1845.
Matthijs de Vroome volgde in 1796 zijn vader op als adjunct-schulte. Na het overlijden van zijn grootvader, de schulte Hendrik **Hummelen** volgt hij deze als **schulte** van Hogersmilde op. Deze functie wordt hem op 6 januari 1803 ontnomen, als gevolg van een reorganisatie, waardoor het schulteschap van Hogersmilde gevoegd wordt bij dat van Beilen. Zoals uit de correspondentie van zijn vader met de heer Alewijn blijkt, is hij in 1805 op de nominatie gezet voor de functie van rijksontvanger. Deze functie krijgt hij ook. Daarnaast houdt hij zich ook met de landbouw bezig, bij de geboorte van zijn zoon Hendrik wordt hij landbouwer genoemd
(Bron: 'Matthijs de Vroome. Van Maarssen naar Meppel.', door B. Jonker, J.B. Ludwig en A.N. Wind)
- 36 HENDRIK JAN DRENTHEM, geb. Holthone 1-6-1781, dienstknecht, koopman, boer, overl. Smilde 5-4-1848, tr. Dalen 2-5-1815,
- 37 JOHANNA HARMS, geb. Dalen 24-10-1791, overl. Smilde 29-2-1864.
- 38 JAN BANNIER/BENNIER HOMAN, geb. Eext 13-3-1784, veenbaas, overl. Smilde 9-1-1850, tr. ald. 14-11-1816,
- 39 ANNIGJE OFFEREINS, geb. Smilde 28-6-1794, overl. ald. 11-8-1859.
- 40 REINDER KRAMER, geb. Assen 26-10-1790, veenbaas, grutter, overl. Smilde 18-3-1869, tr. ald. 11-9-1814,
- 41 HENDRIKJE JONKERS, geb. Smilde 11-10-1789, overl. ald. 8-3-1843.
- 42 HENDERIKUS BAKKER, geb. Peize **28~2~1806**, klerk (secretaris) te Smilde, overl. ald. 23-4-1876, tr. ald. 5-4-1834,
- 43 GEESJE JANSEN, geb. Assen **1~5~1805**, overl. Smilde 17-7-1880.
- 44 KLAAS EGBERTS PUNTER, geb. Blesdijke 24-1-1798, bakker, overl. ald. 6-2-1855, tr. Wolvega (Grietermij Weststellingwerf) 4-5-1826,
- 45 PIETERTJE HARMEN WIND, geb. Steenwijkerwold 6-1-1805, overl. ald. 9-12-1839.
- 46 JAN TEUNIS BOERHUIS, geb. Donderen (Vries) **24~5~1780**, schoolhoofd te Smilde, overl. ald. 8-6-1863, tr. Kloosterveen (Smilde) 3-1-1808,
- 47 GEESJE OFFEREINS, geb. Smilde 24-9-1787, overl. ald. 16-6-1856.
- 48 HARMEN LYKLES VENEMA, geb. Nijehaske (Heerenveen) **13~1~1790**, schipper, overl. Middelburg 29-5-1863, tr. Haskerland **6~1-1811**,
- 49 AKKE CORNELIS DE VRIES, geb. ws. Haskerland ca. 1792, overl. Middelburg 21-11-1881.
- 50 PIETER VGGELESANG HONDIUS, geb. Rhenoy 24-11-1795, winkelier, kaarsemaker, overl. Middelburg 25-12-1867, tr. ald. 20-4-1820,
- 51 MAGDALENA ALIDA GASTELAAR, geb. Middelburg ca. 1803, overl. ald. **3~3~1850**.

- 52 **MATTHIJS MARCÉE BEENHOUWER**, geb. Vlissingen 24-1-1782, bewaarder bij de Marine, overl. ald. 12-7-1861, tr. ald. 25-5-1808,
- 53 **SUSANNA MARIA HOLDER**, geb. London 11~1 1~1787, overl. Vlissingen 21-2-1863.
- 54 **JAN LABRAND**, geb. Vlissingen 31-5-1771, metselaar, overl. ald. 2-3-1833, tr. ald. 2~5~1810,
- 55 **GEERTRUI ADRIANA DEKKERS**, geb. Vlissingen 9-1-1777, overl. ald. 16-2-1856, tr. (1) Leendert de Lange, overl. ald. 1807,
- 56 **DIRK KOEMAN**, ged. Alkmaar 11-7-1795, tuinman, opzichter begraafplaats Remonstrantse kerk, overl. Alkmaar 7-7-1880, tr. ald. 19-5-1822,
- 57 **CORNELIA CHRISTINA GOEDZIJT**, ged. Alkmaar 17-1-1796, overl. ald. 23-3-1836.
- 58 **BAREND DE MUNNIK**, ged. Alkmaar 23-11-1789, touwslager, overl. ald. 4-12-1847, tr. ald. 17-11-1816,
- 59 **MARIA STRUIJK**, naaister, overl. Alkmaar 18~2~1874.
- 60 **DIRK VAN VASEN**, ged. Alkmaar 13-8-1798, koppedruyer, winkelbediende, winkelier, overl. ald. 27~5~1840, tr. ald. 21-3-1819,
- 61 **CLAASJE BAKKER**, ged. Enkhuizen 17-2-1797, overl. Alkmaar 6-11-1873.
- 62 **LEENDERT DE ROVER**, geb./ged. Dordrecht 1/3~10~1802, werkman, overl. Alkmaar 6-3-1873, tr.,
- 63 **MARIA VOGELZANG**, ged. Leiden 8-4-1798, overl. Alkmaar 8-1-1866.

VII

- 64 **JANNIS HARMS WIND**, geb. Paaslo, ged. Blesdijke 11-7-1742, overl. Steenwijkerwold 20~6~1807, tr. ald. 17-5-1767,
- 65 **PIETERTJE JANS DAS**, geb./ged. Oldelamer/Oldetrijne 2/8~12~1743, overl. Steenwijkerwold 1-6-1839.
- 66 **AUKE JURIENS WESTRA**, overl. Kortezwaag 16-5-1836, tr. Oudeschoot 4-6-1786,
- 67 **JANTJEN JANS**, geb. Nijehorne 15-1-1767, overl. Lippenhuizen 10-2-1831.
- 68 **MATTHIJS DE VROOME**, geb./ged. Meppel 5/7~11~1742, doopget. Engelina Winters~Oostingh, grondeigenaar, overl. Smilde 3-6-1823, tr. Havelte 14-3-1769,
- 69 **GEESJE HUMMELEN**, geb. Diever 2-2-1745, overl. Smilde 5-7-1829.

Matthijs was zeven jaar toen zijn vader in 1750 stierf. Hij kwam toen onder de hoede van de voogden, die zijn vader bij testament had aangewezen: Harmanus Groenenbergh en Gerrit van **Erpers**. In de ruim zeventien jaar dat Matthijs tot zijn meerderjarig worden in november 1767 onder voogdij stond is hij acht maal ergens anders ondergebracht. Het betekende telkens **een** zich weer aanpassen aan een nieuwe situatie vol onzekerheden. We kunnen aannemen, dat hij geen gemakkelijke jeugd heeft gehad; een enkele aanwijzing is daarvoor, zoals hierna zal blijken. In de loop van 1750 kwam Matthijs met zijn zusjes Aaltje en Gerritdina in huis bij Gerrit van **Erpers**, de mede administrerende voogd. In juli 1751 overleed deze

pleegvader, waardoor ook voor hem andere pleegouders gezocht moesten worden. Naar alle waarschijnlijkheid is dit Harmanus Voogdt geworden, bij wie hij is gebleven tot 4 juli 1755. Hij zal ook wel onderwijs genoten hebben bij Harmentien de 'schoolmetres'. Er zijn rekeningen gevonden van haar tot 7 juli 1753. In 1755 vonden de voogden het kennelijk beter, dat Matthijs naar een kostschool ging. Dit werd de Franse kostschool in Kampen. Deze kostschool werd gehouden door Anthoni van der Linden. Bij resolutie van Schepenen en Raden van Kampen van 28 maart 1750 was A. van der Linde beroepen en aangesteld tot Franse Schoolmeester. Uit het benoemingsbesluit en de inschrijving in het burgerboek (in 1758) blijkt, dat hij te Utrecht was geboren. Zijn echtgenote is Marie Dauphine le Vieux.

In de momberrekening is op 4 juli 1755 verantwoord de gouden rijder en **f 150,00** kostgeld die moesten worden betaald bij intrede in de kostschool. Matthijs heeft het in Kampen uitgehouden tot juni 1757. Op de twaalfde juni van dat jaar is zijn oudste zuster Alida in Havelte getrouwd met dominee Dekker aldaar. Er wordt aangenomen, dat hij bij dit feest aanwezig is geweest en stellig heeft genoten van de hereniging met zijn zusters. In Kampen moet het toen extra tegengevallen zijn, en waarschijnlijk is toen het plan gerijpt, om naar zijn zus in Havelte te gaan, die had nu toch een eigen thuis. We vernemen dit uit de momberrekening: '23-6-1757 Jan Crabbe betaalt als expres na Havelte doe Mattheus de Vroom van de **schole** van Campen was gelopen'. De voogden hebben echter gemeend dat het niet juist zou zijn, Matthijs bij dit jonge gezin onder te brengen. Uit de betaling van kostgeld aan dominee A.W. **Pruimers** te Vledder weten we, dat hij bij deze is ondergebracht: op 30 maart 1758 ontvangt de dominee een half jaar kostgeld **f 65-5-4**, en op 30 september 1758 nog een **f 10-0-0** voor kostgeld en 'verschot'.

Daarna volgt een periode, waarin voor Matthijs in de momberrekeningen geen kostgeld wordt verantwoord. Hij krijgt wel zakgeld, er worden rekeningen betaald voor naaien en wassen, terwijl op 18 oktober 1758 betaald wordt voor 'wagenvragt na de Sluis en verval an knegt met 't kruien van de koffer'. Ook het maken van een '**sluitmande**' wijst er op, dat er omstreeks die tijd iets met Matthijs is gebeurd. Is hij in Zwartsluis, of wellicht elders een tijd uitbestede voor de kost waarbij hij als tegenprestatie in het bedrijf heeft meegeholfen? In de stukken is hierover niets naders te vinden. Op 14 november 1759 worden 23 gulden betaald van **wege** de intrede van Matthijs op de kostschool in Amersfoort. Hij moet dus weer aan de studie, waarbij nu ook aandacht besteed wordt aan het latijn blijkens de rekening voor het geven van les 'in de latinische taal'. De latijnse school in Amersfoort was een oude instelling, die waarschijnlijk al in de 14e eeuw bestond. In de tijd dat Matthijs de school bezocht was het nog maar een kleine school, met niet meer dan drie docenten. In de **18e** eeuw werd deze school drijvende gehouden door de seminaristen van een in 1726 gestichte Jansenistische kostschool, die overdag de latijnse school bezochten.

Deze school gaf derhalve in de **18e** eeuw voldoende ruimte voor andersdenkenden en moet dus een tolerant, humanistisch karakter gehad hebben. Matthijs blijft daar tot eind 1760.

Dan komt een periode dat hij bij zijn zuster en zwager in Havelte is, blijkend uit het betaalde kostgeld aan dominee Dekker; hij moet ook blijven studeren, de schoolmeester **Berkhof** uit Havelte wordt daarbij ingeschakeld, die daar dan ook voor betaald wordt.

In de loop van 1761 is Roelof van der Weijde zijn pleegvader geworden, bij wie hij blijft tot 12 februari 1764. Zijn latijnse studie wordt voortgezet onder leiding van de heer Schultz, rector van de latijnse school te Meppel.

In 1764 krijgt hij uiteindelijk zijn zin en komt Matthijs in huis bij zwager en zuster in Havelte, waar hij ook nog is op 8 november 1767 als aan de voogdij een einde komt. Op dat ogenblik krijgt hij de 400 gulden, die zusters hebben ontvangen bij hun huwelijk.

Na 1763 worden geen kosten meer verantwoord voor lessen aan Matthijs de Vroome. Hij had toen kennelijk genoeg onderwijs genoten. Het is niet bekend wat hij toen is gaan doen.

Na zijn huwelijk met Geesjen **Hummelen** vestigt Matthijs zich te Meppel. Voor **Geesje** werd het burgerschap van Meppel verkregen blijkens een aantekening in het burgerboek: 'op 16 april 1769 Geesie Hummel huysvrouw van Matthys de Vroome betaalt 4 **gout** guld, **daarmede** haar borgerschap gewonnen'.

Het volgend jaar gaat het gezin naar Smilde; in de notulen van de kerkeraad van Meppel staat '25-10-1771 met attestatie vertrokken Matthys de Vroome en Gezina Hummelen, ehel. naar Beilen'. In Smilde was toen nog geen kerk, zodat de bewoners van Smilde toen onder de kerk van Beilen of **Diever** vielen. Het gezin vestigt zich in wat nu Hogersmilde wordt genoemd.

De komst van Matthijs in Smilde in 1771 zal enerzijds verband gehouden hebben met het feit dat zijn schoonvader daar schulte was en anderzijds met de vervening, die in die tijd op grotere schaal een aanvang had genomen. Als beroep van Matthijs vinden we dan ook later: grondeigenaar en veenbaas, en naar we aannemen ook vervener.

Zijn schoonvader schulte Hendrik Hummel behoorde tot de groep die lange tijd veel invloed had op het bestuur in Drenthe. Het was heel gebruikelijk, dat de leden van deze groep probeerden er voor te zorgen, dat

belangrijke functies door familie of vrienden werden bezet. In dit licht moeten we de geslaagde poging plaatsen, om Matthijs de Vroome op de plaats van zijn schoonvader te krijgen als schulte van Hogersmilde. Toen H. Hummel het schulteschap wat moeilijk begon te vallen, vond hij het societeitslid W.H. Erkenwijk te Meppel bereid een verzoek te richten aan de heer van de Heerlijkheid Hogersmilde M. Alewijn:

'Uit hoofde van de reeds hoog klimmende jaren en toenemende verzwakking van de scholtes van U Hooged. Gest. Heerlijkheid Hoger Smilde H. Hummel, strekt desselfs verlangen daarheen, om zijnen schoonzoon M. de Vrome te Hijkersmilde, ter ondersteuning in de administratie van het hem toevertrouwde ambt geadjungeert te krijgen en laatstgenoemde is van zijne zijde even zeer genegen desselfs schoonvader in de waarneming deze post, buiten eenig bezwaar, als adjunct alle mogelijke hulp te bewijzen, . . .'

Nu kwam het genoten onderwijs in het latijn stellig van pas, al staat dat niet in de brief. Het verzoek wordt ingewilligd. Op 7 augustus 1793 werd Matthijs de Vroome door M. Alewijn aangesteld met acte van survivance: 'Werlenen wij verder aan voornoemde Matthys de Vroome, op desselfs verzoek acte van survivance na 't overlijden van den thans in functie zijnde scholtus Hendrik Hummel'. Die acte van survivance hield in, dat Matthijs zijn schoonvader als schulte mocht opvolgen na diens overlijden. De belangen van de familie waren op die manier goed geregeld. Matthijs heeft de functie van adjunct niet lang verricht. Op 14 april 1795 werd hij met vele andere schultes in Drenthe uit zijn functie gezet. In zijn plaats werd met instemming van de Gecommitteerde Representanten zijn zoon Matthijs de Vroome junior adjunct-schulte op 19 mei 1796. De acte van survivance schijnt van vader op zoon te zijn overgegaan, want bij het overlijden van Hendrik Hummel in 1799 werd de adjunct-schulte gewoon schulte. Niettemin bleef ook **Matthijs** junior geen teleurstelling bespaard. Bij besluit van het Departementaal bestuur van Overijssel van 6 januari 1803 werd het schultambt wegens zijn geringheid opgeheven en werd Matthijs de Vroome junior eervol ontslagen.

Matthijs senior trad verschillende malen op als gevolmachtigde voor Hofstede% Veencompagnie in een aantal zaken van moeilijk inbare vorderingen die op een lotting werden voorgelegd. Bijvoorbeeld op de lotting in december 1786 tegen Salomon Israels, wegens niet betalen van f 268.00 voor geleverde baksteen, kalk, etc.

Op 28 juni 1788 als pandeiser wegens 'betaling van **capitaal** en rente ingevolge geregistreerde obligatie van 13-12-1782 van Jan Hendriks te Assen'.

Hij is ook geregeld als partij betrokken bij koop en verkoop van huizen en landerijen.

Matthijs onderhoudt nog wel contact met de gewezen heer der heerlijkheid Hoogersmilde, de heer Mr. Alewijn. Uit een brief van 1805 blijkt zijn ongenoegen over het afzetten van zijn zoon als schulte. Uit deze correspondentie blijkt ook, **dat** Alewijn verwacht weer hersteld te worden in zijn waardigheid van Heer der Heerlijkheid, en uit dien hoofde polst of Matthijs senior dan weer schulte wil worden. Uit het antwoord blijkt, dat hij er niet meer voor voelt en de eer aan zijn zoon laat: 'Wensche van Herten dat Uweedle in bezittinge van 't oude recht der Heerlijkheden meugd herstelt worden. Dog wat het Scholtamppt betreft verzoeke Uwe **Eedle** op mij geen regart te **geeven**, terwijl ik in mijn 64 jaar ben dus door afhandigheid mij te lastig. Wat mijn zoon betreft, die na mij is schultes geweest, indien Uwe **Eedle** die mogte begeeren, zal als dan met hem daarover spreken'. Het herstel van de heer Alewijn is niet doorgestaan en ook het schulteschap is niet meer aan de orde geweest.

Matthijs de Vroome is op 3 juni 1823 te Smilde overleden. Bij de scheiding en deling van de nalatenschap van M. de Vroome en G. **Hummelen** in 1831, blijkt dat de 'Massa bedraagt een som van **f 4.878,90**. Vergeleken met wat zijn vader naliet, een bescheiden erfenis.

(Bron: 'Matthijs de Vroome. Van Maarssen naar Meppel.' door B. Jonker, J.B. Ludwig en A.N. Wind)

- 70 **WILLEM KARSTEN**, geb. Zuidlaren 20-12-1739, landspander 1774, 1786 en 1789, diaken, **overl.** ald. 24-2-1816, **tr. ald.** 19-12-1771,
- 71 **HENDRIKJE TAMMING**, geb. Zuidlaren 14-12-1755, **overl.** ald. 24-1-1801.
- 72 **JAN (HENDRIK) DRENTHEN**, geb. Holthone, ged. Gramsbergen 3-4-1729, j.m. te **Holthoon** 1773, landbouwer ald., **tr.** (2) Hardenberg 1-4-1785 Hendrikje Willemsz, j.d. van het Klooster onder Coevorden, **otr.** (1) Hardenberg 12-6-1773,
- 73 **AALTJE HENDRIKS ODINK**, geb. Collendoorn, ged. Hardenberg 12-4-1751, j.d. te Collendoorn 1773, **overl.** voor 1785.

Op 1 april 1785 worden door J.G. Pruijm, scholtus van Hardenbergh, als members aangesteld over de minderjarige kinderen van Jan **Drenthen** en Aaltje Hendriks Odink ~ zijne Hendrik, Hendrik Jan, Gerrit en Jennegien ~ hun oom Berend Nijsink, wonende te Collendoorn, en **Jannes** Kijft.

- 74 **HARM ROELOFS JAGER**, naamsaanneming **JAGER** 1812, geb. Dalen maart 1752, landbouwer, overl. ald. 15-4-1835, tr. ald. 13-5-1781,
- 75 **JACOBA ADRIANA REUTGEN**, ged. Dalen 10-3-1754, overl. Smilde 7-8-1838.
- 76 **BARELT JAN HOMAN**, ged. Zuidlaren 12-5-1754, ette, veenbaas, raadslid gemeente Smilde, overl. ald. 19-8-1820, tr. Anlo 17-11-1782,
- 77 **GEESJE SIKKENS**, geb. Hijkersmilde 19-3-1763, overl. Smilde 7-3-1827.
- 78 **HENDRIK CORNELIS OFFEREIN**, ged. **Diever** 26-2-1758, smid te Smilde, overl. ald. 22-1-1823, tr. Beilen 18-9-1785,
- 79 **GEESJE ROELOFS HOFMAN**, naamsaanneming **HOFMAN** 18 12, geb. ws. Colderveen 18-8-1760, overl. Smilde **24~10~1822**.
- 80 **ROELOF KRAMER**, ged. Assen 23-12-1759, molenaar te Assen 1799, bijker te Smilde 1811, overl. ald. 23-1-1812, tr. Assen 5-5-1785,
- 81 **GEESJE SICKENS**, ged. Assen 18-2-1759, overl. Smilde **2~4~1840**.
- 82 **JAN WILLEM JONKERS**, geb. Eemster, ged. **Diever** 27-7-1727, overl. Smilde 21-9-1804, tr. **Diever** 25-7-1779,
- 83 **GRIETJE WINHSEMIUS**, geb./ged. **Noordwolde/Lemmer 25/28~8~1753**, overl. Smilde 17-9-1822.
- 84 **FRERIK HINDRIKS BAKKER**, naamsaanneming **BAKKER** 1812, geb. Peize 24-4-1763, bakker ald., overl. ald. 13-5-1848, tr. ald. ca. 1793,
- 85 **LAMMECHIEN/LAMMEGIEN HENDRIKS KOSTER**, naamsaanneming **KOSTER** 1812, geb. Peize 8-1-1771, overl. ald. 21-1-1848.
- 86 **HENDRIK ERNST JANSSEN**, geb. Assen 31-1-1768, gerechtsdienaar 1820, overl. **ald. 7~1~1820, otr./tr.** (1) Assen **6/27~10~1793** Arendje Aarts Klunder, geb. Dinxterveen, ged. Kolderveen 14-12-1760, j.d. te Wanneperveen, wonende te Assen 1793, **begr.** ald. 2-12-1797 (als Aaltijn, vrouw van Hindrik Eerents), **dr.v.** Aart **Jacobs** en **Beute** Willems, **tr.** (2) ald. 6-5-1798,
- 87 **JANNA GERRITS JANSEN**, naamsaanneming **JANSEN** 18 12, ged. Gasselter **Boerveen** 24-7-1768, overl. Assen 22-8-1854, tr. (2) ald. 2-6-1822 Jan Hendriks van Ringen, geb. Rolde **21~1~1770**, arbeider, zn.v. Hendrik Jansen en Grietje Lambers.
- 88 **EGBERT HENDRIKS PUNTER**, ged. Blesdijke 8-2-1756, huisman, boer ald., overl. Paaslo 29-4-1839, tr. Blesdijke 18-5-1788,
- 89 **GRIETJE PIETERS BONT**, geb. Steenwijkerwold 4-12-1760, overl. Paaslo 17-4-1839.

- 90 HARM JANNIS WIND (= 32), geb. Steenwijkerwold 21-4-1779, timmerman, aannemer, overl. Smilde 8-2-1847, tr. (2) Oldemarkt 5-11-1819 **Ijmken Westra (=33), geb./ged. Katlum/Mildam 4/25~ 1 1~ 1792**, overl. Smilde 3 1-3-1856, **dr.v. Auke Juriens Westra** en Jantjen Jans, tr. (1) Steenwijkerwold 30-10-1801,
- 91 GRIETJE DE JONG, geb. Hemelum 28-9-1776, overl. Oldemarkt 15-2-1819.
- 92 TEUNIS JANSEN, ged. ws. Vries 4-5-1755, landbouwer, neringdoende te Donderen 1784, tr.,
- 93 JANTIEN LUICHIJS, ged. ws. Vries **20~6~1756**.
- 94 = 78
95 = 79
- 96 LYKELE BANIER/BENIERS FENEMA, naamsaanneming FENEMA 29-1-1812, ged. Nijehaske (Heerenveen) 6-2-1739, overl. ald. 8-3-1820, tr. ald. 28-11-1779,
- 97 MAAIKE HARMENS MULDER, geb. Giethoorn 31-12-1752, overl. Nijehaske **29~4~ 1824**.
- 98 CORNELIS/KORNELIS ROMMERTS DE VRIES, naamsaanneming DE VRIES 6-2-1812, geb. ca. 1740, schipper, tr.,
- 99 IDA KUIPERS.
- 100 PIETER HONDIUS, geb. Amsterdam 29-4-1760, predikant, overl. Leerdam 17-4-1833, **otr/tr. Amersfoort/Ravenswaay 5/26~ 10-1786**,
- 101 MAGDALENA JOHANNA BONTE, **geb./ged. Nieuwe Schans/Bourtange 29~12~1761/3~6~1762**, overl. Vianen 10-9-1843.
- 102 PIETER GASTELAAR, ged. Bergen op Zoom 9-2-1770, meester broodbakker, overl. Middelburg **11~10~1834**, **tr. ald. voor 5-10-1791**,
- 103 ELISABETH CATRINA VAN DER KLOO(D)T, geb. ca. 1772, overl. Middelburg 6-1-1832.
- 104 JOHANNES BEENHOUSER, geb. ws. Middelburg, **overl./begr. Vlissingen 29~3/4~4~1808**, tr. ald. 17-3-1781,
- 105 ANNA ABRINA OOREMANS, geb. ws. Middelburg, begr. Vlissingen 9-2-1797.
- 106 JOHN HOLDER, geb. **Chechem/Chesham 11-11-1763**, herbergier, café-houder, tr.,
- 107 REBECCA EACHCOCK/HITSCOCK, geb. **Chechem/Chesham 1~1~1760**.
- 108 JOOST LABRANDT, ged. Zierikzee 2-9-1744, kuiper, begr. Vlissingen 14-1-1799, tr. ald. 17-12-1763,
- 109 PIETERNELLA COMANS/KOMANS.
- 110 ISAAC DEKKERS, ged. IJzendijke 4-3-1743, begr. Vlissingen 18-12-1787, tr. ald. 10-11-1764,

- 111 SARA ALLAART, ged. Biervliet 19-7-1739, begr. Vlissingen december 1807.
- 112 JAN **KOEMAN**, ged. Alkmaar 6-11-1768, tuinman, overl. ald. 1-12-1845, tr. ald. 25-8-1793,
- 113 ALIDA CATON, ged. Alkmaar (Remonstrantse kerk) 14-6-1772, overl. ald. **14~10~1831**.
- 114 FREDERIK GOEDZIJT, begr. Alkmaar 17-8-1810, tr. ald. (Lutherse kerk) 7-12-1794,
- 115 CLARA MARIA BERGER, ged. Alkmaar (Lutherse kerk) 13-9-1772, begr. ald. 21-9-1798.
- 116 JACOB DE MUNNIK, geb. Alkmaar, overl. ald. 16-12-1790, tr. (1) ald. (R.K.) 30-7-1775 Anna van Egmond, overl. tussen 1781 en 1787, huw.get. Agie van Egmond en Joannis Sonnermans, tr. (2) ald. 9-11-1788,
- 117 **DIENA** SIELEN, geb. Alkmaar, overl. ald. 11-8-1827.
- 118 JACOB STRUIJK, tr.,
- 119 SIJTJE KOMEN.
- 120 AREND VAN VASEN, geb. Alkmaar 23-6-1765, overl. ald. 18-10-1838, **tr.** ald. 1-5-1791,
- 121 ELISABETH TAM(S), overl. Alkmaar 31-10-1815.
- 122 JAN DIRKSZ BAKKER, ged. Enkhuizen 3-7-1761, schipper, overl. ald. 16-5-1836, tr. ald. 25-6-179 1,
- 123 NELISJE JANS, ged. Enkhuizen 26-1-1759, overl. ald. 1-1-1831.
- 124 PIETER DE ROVER, **batelier** (schipper), tr.,
- 125 NEELTJE VERNES, geb. Dubbeldam, ged. Dordrecht 17-1-1776, **overl./begr.** Dordrecht **14/18~10~1811**.
- 126 HENDRIK VOGELZANG, ged. Leiden 23-11-1760, otr. ald. 27-2-1784,
- 127 EVA GIJSMAN, **overl./begr.** Leiden **14/21~3~1801**.

VIII

- 128 HARMEN **JANNIS** WIND, geb. Kalenberg, ged. Oldemarkt 16-10-1698, tr. (1) Geessien **P(i)eters**, tr. (2) ald. **26~10~1737**,
- 129 AALTJEN KLAASSEN, ged. Steenwijkerwold 26-12-1711.
- 130 JAN JACOBS, ged. Oldetrijne 3-7-1701, tr. Sonnega 5-12-1733,
- 131 IMMEGJEN JANS, ged. Sonnega 14-10-1710.

- 132 JURIEN WIJBES WESTRA, meier te Rotstergaast, tr.,
- 133 AALTJE REITSES, geb. Rottum 1729.
- 134 JAN HARMENS, meier te Mildam, tr. Nijehom 1~10~1766,
- 135 JELTJE OEBELS, ged. Mildam 2-2-1743.
- 136 MATTHIJS DE VROOME, ged. Maarssen 9-1-1676, lidmaat ald. 1708, kerkmeester ald., begr. Meppel 27~3~1750, tr. (1) Maarsen 22-9-1709 Elsjen de Jong, ged. ald. 29-5-1681, doopget. Maria van Clarenburgh, j.d. van Maarsen 1709, begr. ald. 6-1-1712, dr.v. Cors Jansz de Jong en Aeltje van Clarenburge, tr. (2) Meppel 21-5-1729 Hermina van der Linden, geb. Doetinchem, oud-dienstmaagd van Alida en Maria Matthijs (dochters van Matthijs Pouwelsz, en nichten van Matthijs de Vroome), overl. Meppel 27-12-1729, tr. (3) ald. 24-10-1731 Enneke van der Pol, geb. Doetinchem, begr. Meppel 3-3-1733, tr. (4) ald. oktober 1733,
- 137 GEESJE HONKE, ged. Dinxperlo 12-11-1713, overl. Meppel 23-8-1747.

Matthijs schoonvader Cors Jansz de Jong was brouwer en bezat land en huizen langs de Vecht. Verder was hij schepen in het Gerecht van Maarssen, en was hij één van de gegoede burgers, wat blijkt uit het feit dat hij tot de hoogst aangeslagenen voor het huisgeld behoorde. In één van zijn huizen, gelegen aan de Langegracht, nabij de vroegere hofstede 'den Groten Omloop' woonde Matthijs met zijn vrouw.

In Maarsseveen woonde een deel van het jaar de familie Huydecoper. De heer Huydecoper had schepen bij de Verenigde Oostindische Compagnie en was een van de bewindhebbers van de Kamer van Amsterdam. Eén van zijn schepen had de naam Gansenhoeff. Het is Matthijs de Vroome gelukt aan te monstere op dit schip. Hij vertrok als schepeling, maar kreeg de mogelijkheid, wellicht mede gelet op zijn ontwikkeling, om indien hij er geschikt voor bleek, aangesteld te worden als constabel.

De voorkeursbehandeling die hij genoot blijkt uit het feit, dat hoewel hij begon als schepeling, hij direct een voorschot ontving als constabel, namelijk 44 gulden, dat is twee maanden gage van een constabel, terwijl een schepeling slechts 10 gulden per maand ontving en maximaal 20 gulden voorschot.

In oktober 1713 vertrok Matthijs de Vroome uit Maarssen naar Amsterdam. Hij had er voor gezorgd, dat hij zijn kerkelijke attestatie, gedateerd 8 oktober 1713 bij zich had. In Amsterdam ging hij aan boord van de fluit Gansenhoeff, welk schip 22 oktober de rede van Texel verliet. De reis die Matthijs meemaakte was de vierde reis van de Gansenhoeff. De schipper was Rijkmanus ten Ben. De bemanning bestond bij het vertrek van Texel uit 85 man, waarvan één matroos onderweg overleed en 4 man aan de Kaap bleven. Bovendien gingen 44 soldaten als passagier mee en bleek, dat er ook nog een verstekeling aan bord was, die in Kaapstad werd afgezet. De vaart begon niet voorspoedig. Reeds direct op de Noordzee kwam het schip terecht in stormweer, waardoor veel averij ontstond. Begin november arriveerde het schip bij de Kaap Verdische eilanden, waar het op de rede van Sao Tiago tot 5 december bleef liggen tot de averij hersteld was. Bij de evenaar dreef het wekenlang in windstille, zodat het pas op 4 april 1714 bij Kaapstad aankwam. Gedurende de 19 dagen oponthoud hier werd zoveel mogelijk vers water, verse groenten en fruit gefourageerd, waarna de aankomst in Batavia op 1 juli 1714 nog betrekkelijk vlug kon volgen. Vóór dat het schip in Batavia aankwam, kreeg Matthijs in Straat Soenda officieel de rang van constabel, een onderofficier die aan boord belast was met de zorg voor de artillerie.

Al dan niet op eigen verzoek werd Matthijs geplaatst op een op de rede van Batavia liggend schip, de Oostindiëvaarder Koning Karel 111, dat een reis ging maken naar andere eilanden in de Oost. Ook hier was hij constabel. De reis duurde van 3 juli 1714 tot 14 juni 1715. Na terugkomst in Batavia ging Matthijs weer over naar de Gansenhoeff, die op 15 september 1715 vertrok naar patria met een vracht, waarvan de waar& bepaald werd op f 68.681,00. Het schip stond nog steeds onder commando van Rijkmanus ten Ben. Op 22 november 1715 werd de Kaap bereikt. Hier bleef het schip liggen tot na Nieuwjaar, waarna 15 januari de reis werd voortgezet en op 11 mei 1716 werd de rede van Texel bereikt. Na zijn afmonstering in Amsterdam tekende Matthijs op 19 mei 1716 zijn afrekening voor voldaan, die er in beknopte vorm als volgt uitziet:

8 1/2 maand gage op de Gansenhoeff

f

189-0-0

11 maand 11 dagen op de Koning Karel III		250~1~5
10 maand 24 dagen op de Gansenhoeff		<u>239~13~0</u>
	f	676-14-5
Reeds ontvangen		4 4 4 4
Blijft	f	<u>632-14-5</u>

Matthijs gaat wederom in Maarssen wonen, maar kennelijk groeit het verlangen om nog een keer een tocht naar de verre eilanden te maken. De tweede reis van Matthijs de Vroome naar **Indië** begon op 4 november 1719 met het schip Prattenburg van de Amsterdamse Kamer van de **VOC**. Evenals tijdens de eerste reis voer hij in de rang van **constabel**; zijn gage bleef 22 gulden per maand.

Op 3 juni 1720 werd Kaap de Goede Hoop bereikt. Hier bleef het schip ruim een maand liggen. De reis van de Kaap tot Batavia duurde van 15 juli tot 13 september 1720. Het tweede verblijf van Matthijs in **Indië** heeft langer geduurd dan het eerste, namelijk van 13 september 1720 tot 25 november 1723. In deze tijd is hij aan boord geweest van de volgende schepen: de Magdalena (ca. 10 maanden), de Ellemeet (ca. 18 maanden) en de Castricum (ca. 10 maanden). Met dit laatste schip is Matthijs 25 november 1713 van Batavia vertrokken. Het verblijf aan de Kaap duurde van 11 maart tot 2 april 1724 en reeds op 5 juli 1724 arriveerde het schip bij Texel, een zeer voorspoedige reis. Bij zijn vertrek van boord op 7 juli werd Matthijs uitbetaald:

8 1/2 maand gage Prattenburg		f	187~0~0
10 maand gage Magdalena			220~0~0
over van de Ellemeet			382~14~10
verblijf op de Castricum			<u>452-11-11</u>
Totaal		f	1.242-6-9
Debet: voorschot gage	f	44~0~0	
kist		9-5-0	
gemijnd goed		<u>23-5-0</u>	
		≈	
		f	<u>1.165-16-9 76-104</u>

Tot zijn arrivement

Na zijn terugkomst verbleef Matthijs meestal in Amsterdam. Wel kwam hij geregeld in Maarssen. Herhaaldelijk trad hij daar bij zijn zwager notaris De Jong op als getuige bij het opstellen van aktes van verkoop en erflating.

Uit een akte verleden door notaris De Jong te Maarssen blijkt ook, dat Matthijs Amsterdam als woonplaats had; hij leende toen 300 gulden aan de scheepsjager Gerrit de Haas, wonende op Nieuw-Maarsseveen, waarbij als onderpand diende 'sijn jaagschuytpaard, zeil en **treyl** daaraan toebehorende'. Gok aan de bakker te Maarsseveen, Willem van de Wetering heeft hij geld geleend. Dit bleek toen op 8 oktober 1725 de predikant te Maarssen in de vergadering met de kerkeraad bekend maakte, dat hij van Matthijs de Vroome de schuldbekentenis groot **f 500,00** ten laste van Willem van de Wetering en zijn vrouw Cornelia Eykelkamp had ontvangen met de mededeling, dat hij dit schonk aan de diakenen van Maarssen als een liefdegift ten behoeve van de armen.

Tot er een grote verandering in het leven van Matthijs komt en hij zich definitief vestigt in een plaats in de Landschap Drenthe, in Meppel. Tijdens zijn verblijf in Amsterdam ten huize van zijn nicht Maria, was Matthijs in aanraking gekomen met enkele mensen, die afkomstig waren uit Meppel of relaties met die plaats hadden: Harmanus Groenenbergh, handelaar in textielwaren en geboren in Meppel en het gezin van de bakker Van **Erpers**, die uit Meppel kwamen.

Nadat Matthijs zich in 1726 in Meppel had gevestigd, leverde hij zijn kerkelijke attestatie uit Amsterdam op 10 augustus in bij de kerkeraad van Meppel. Om in de Meppelder gemeenschap een eigen plaats in te nemen was het gewenst burger van de stad te worden. Matthijs had daarvoor nodig een bewijs van levenshandel en -wandel die bij **schulte** en volmachten diende te worden ingeleverd. Op 6 december 1726 is in het bijzijn van Matthijs ten kantore van zijn zwager notaris De Jong te Maarssen een zogenaamde akte van naamsbevestiging opgemaakt, waarbij twee getuigen, Rutger van Hemert en Cornelis Kalckman, verklaren dat zij sinds zijn jeugd Mathijs de Vroome kennen, en dat zij ook zijn ouders gekend hebben, dat zijn doopceel gelicht is en dat zij onder ede verklaren dat de gegevens omtrent Matthijs de Vroome op waarheid berusten. Met deze **notariële** verklaring **samen** met de kerkelijke attestatie en het bewijs van een redelijke gegoedheid kon Matthijs voldoen aan de **Meppeler** eisen van het burgerschap. Veertien dagen later (21 december 1726) betaalde hij zijn burgergeld.

Daarna heeft hij als burger van Meppel een huis gekocht aan het Zuideinde, de straat tussen de Hagenstede en de Zuiderbrug. **Op** 11 februari 1729 overleed nicht Maria uit Amsterdam. Toen de erfenis verdeeld werd, ontving Matthijs 40% van de geldmiddelen (ongeveer dertig duizend gulden). Ook een gedeelte van het meubilair en tal van boeken, waarvan sommige door zijn oom gedrukt waren of later door zijn nichten, vielen hem toe. Het mooiste dat hij ontving waren wel de kasten met porcelein die hem in het testament waren toegekend met nog vele **porceleinen** voorwerpen waarvoor in de kasten geen plaats meer was. Deze prachtige en rijke verzameling porcelein zou nog vele jaren de bewondering, ook vaak de verwondering, opwekken van velen.

In 1731, na zijn derde huwelijk, heeft Matthijs aan de kerk van Meppel een bedrag van duizend gulden geschonken voor de aankoop van een kerkklok. **Op** deze klok is gegraveerd: 'Deze klok is gegeven van Matthijs de Vroome tot Meppel Int jaar 1731 betuige ik Scholtes van Meppel G.H. van der **Woude**. Me Fecunt de Grave et N. Muller. Amsterdam.' Deze **luiddklok** woog 1503 pond en was 'van een zeer mooye klank en van de allerbeste spijsse gegoten'. Matthijs en zijn gezin werden opgenomen in het 'Boek van de Klok' om als rechthebbende 'te worden verluud'.

Matthijs eerste testament is van 27 juni 1744. Dan leeft zijn vrouw nog. Na haar overlijden in 1747 moeten de zaken opnieuw geregeld worden hetgeen op 18 januari 1749 plaats vindt. Als hij aanvoelt, dat ook zijn einde nadert, blijkt het nogmaals nodig de getroffen voorzieningen te wijzigen in zijn laatste testament van 2 februari 1750. **Op** 27 maart van dat jaar wordt Matthijs verluud.

Uit de staat en inventaris van de boedel en goederen door wijlen Matthijs de Vrome nagelaten blijkt dat hij een vermogend man is geweest. In totaal staat er aan obligaties ten **voordele** van de boedel bijna **f 43.000,00** uit. Verder heeft Matthijs diverse boeken en porcelein bezeten, naast zilverwerk, huisinventaris en zijn huis op het suideinde van Meppel.

(Bron: 'Matthijs de Vroome. Van Maarssen naar Meppel.', door B. Jonker, J.B. Ludwig en A.N. Wind)

- 138 HENDRIK HUMMELEN, ged. **Diever** 23-2-1721, schulte te Hoogersmilde **26~1~1770**, oprichter Asser Sociëteit 1781, overl. **Diever** 24-11-1799, tr. 6-4-1744,
- 139 JOHANNA GEERTRUIDA FLEDDERUS, ged. **Diever** 24~ 12-1709, overl. ald. 21-3-1791, tr. (2) voor 1734 Lambertus Fledderus, geb. Vledder 1699, predikant, overl. 9-10-1740, zn.v. Lucas **Fledder(us)**, volle neef van Johanna Geertruida Fledderus.

Hendrik Hummel is in 1770 door de heer der Heerlijkheid Hogersmilde Henry Clifford benoemd tot schulte. De schulte van die tijd had een taak die een combinatie was van taakdelen van de latere burgemeester, van politionele zaken en van die van een notaris. Hij moest dus op de hoogte zijn van het geldende recht en kennis van latijn was zeker een aanbeveling.

Toen in 1780 in Assen een **sociëteit** werd opgericht behoorde Hendrik Hummel tot de eerste leden. Deze kwamen bijeen op landdagen en lottingen. De leden waren over geheel Drenthe verspreid en behoorden tot de burgerlijke regerings. rechtscolleges, enz. 'Het waren Drost en Gedeputeerden, Bidders en Eigenerfden, leden van de loffelijke Etstoel, etc, die men onder de Societeitsleden aantreft'. Het doel was de versterking van het saamhorigheidsgevoel der leden ondanks verschil in staatkundige gevoelens.

(Bron: 'Matthijs de Vroome. Van Maarssen naar Meppel.', door B. Jonker, J.B. Ludwig en A.N. Wind)

- 140 OTTO KARST, ged. Schipborg 26-9-1686, herbergier, brouwer te Zuidlaren, diaken, overl. ald. tussen 1743 en 1749, tr. ald. 13-3-1721,
- 141 GRIETJE ROELOFS, ged. Wolfsbarge (Kropswolde) 12-12-1697.
- 142 ROELOF **TAMMING**, ged. Zuidlaren 21-7-1720, ette voor Oostermoer 1753-1770, tr. ald. **25~10~1754**,
- 143 EEMPJE ZEGERING, geb. Exelte (Exloo), overl. Zuidlaren voor **5~7~1780**.

- 144 HENDRIK JANSEN DRENTEN, overl. tussen 1741 en 1748, tr. voor 1729,
145 GRIETE JANS POTHOF, overl. na 1764.

Op 17 juni 1764 wordt een magenscheid aangegaan door Griete **Pothof**, weduwe van wijlen Hendrik Drenten, gecompareerd met haar schoonzoon Willem Cijft als haar verkozen momber, Willem Cijft zelf met zijn huisvrouw Fennegien Drenten, Jan Drenten, Evert Tabernakel en zijn huisvrouw Hendrikje Drenten, Zwaantien Drenten geassisteerd met haar zwager Willem Cijft als momber en **Jannes** Drenten. Jan Drenten zal na het overlijden van zijn moeder in het bezit worden gesteld van alle vaderlijke en moederlijke goederen, onder de verplichting om aan zijn drie zusters en broer ieder een som van f **225,00** uit te betalen. Daarnaast ontvangen Fennegien, Zwaantien en **Jannes** ieder nog een koe, terwijl Zwaantien als zij gaat trouwen nog krijgt: ordentelijk bruidskleed, 2 bedden, 4 kussens en peluw met 12 lakens en een kaste. Als zijn broer **Jannes** gaat trouwen moet Jan Drenten nog eens uitkeren: bruidegomskleed, **bedde** met 2 kussens, peluw, 4 lakens en 4 slopen. Indien Zwaantien en **Jannes** niet zouden trouwen en zij 'mogten ziekelijk of zuchtig worden sullen sij in haar ouderlijk Huis door haar Broeder Jan Drenten worden onderhouden en versorged tot haar herstelling toe'.

- 146 HENDRIK HANNES ODINK, geb. Collendoorn, ged. Hardenberg 21-11-1723, j.m. te Collendoorn 1751, begr. Heemse 15-12-1803, tr. (2) Heemse kort na **20~2~1768 Jennigje** Jansen Visschers, ged. ald. 18-12-1740, overl. Collendoorn 5-11-1811, **dr.v.** Jan Egberts op Visschers, landbouwer te Heemse, en Aaltjen Jansen Polak, **otr./tr.** (1) Hardenberg **22~1/14~2~1751**, otr. Ulsen (1) 31-1-1751,
147 **JENNEGJE/JENNEKEN BERENTS IMHOF/IJMHOFF**, geb. op erve Ymhof te Wielen, ged. Ulsen 14-10-1725, Lidmaat te Ulsen Pasen 1742, j.d. van Hardenberg 1751, overl. voor 13-2-1768.

Op 13 februari 1768 worden in verband met het voorgenomen huwelijk van Hendrik Odink, weduenaar van wijlen Jannegien **Berents**, met Jannegien Jansen mombers aangesteld over bruidegoms minderjarige kinderen uit zijn eerste huwelijk, zijnde **Aaltien**, **Berent**, Evertien, Grietien, Hannes en **Lubberta** hendriks. Tot momber worden benoemd Hannes Odink, grootvader van de kinderen, en Gerrit Klein Nijenhuis, oom van de kinderen.

Bruidegom Hendrik Odink verklaart dat hij aan zijn zes kinderen gezamenlijk **zal** uitkeren f **320,00** uit hun moederlijke boedel, evenals haar kleding en linnen.

Op 17 december 1769 wordt een hypotheek afgesloten om aan de verplichting van de uitkering van f **320,00** te kunnen voldoen.

Hindrik Odink en zijn huisvrouw Jennegien Jansen testeren op 14 mei 1796 voor scholtus Pruijm te Hardenbergh. Tot hun universeel erfgenaam wordt benoemd zoon Jan Odink, onder de verplichting dat deze over twee jaar na dato aan de nagelaten kinderen van de testator ~ zijnde Berend Odink, Evertje Odink gehuwd met Jan **Rozeman**, **Grietjen** Odink gehuwd met Egbert Hendriks, Hannes Odink, **Lubberta** Odink getrouwd met Willem van Wijhe en de nagelaten kinderen van wijlen dochter Aaltjen Odink gehuwd geweest met Jan **Drenthen** ~ ieder zal betalen de somma van f **45,00** oftewel in totaal f **270,00**.

Zoon Hannes Odink krijgt daarnaast over twee jaren uit de boedel nog eens f **55,00**. De universele erfgenaam Jan Odink zal ~ **zoo** lange den **zelven** het Erve Odink te Collendoorn bemeijeren ~ aan Hannes, zolang deze niet gehuwd is, behoorlijk onderhoud en **huisvestinge** dienen te geven, evenals verhandreikinge en verpleginge in **cas** van ziekten en onpasselijkheden.

Aan testator en testatrices kinderen ~ zijnde Aaltjen Odink gehuwd met Jan **Leeferts**, Zwaantje Odink gehuwd met Hendrik Kamphuis, Jan Hendrik Odink en Egbert Odink ~ zal door de universele erfgenaam ieder f 45.00 worden betaald, in totaal f 180.00.

Universele erfgenaam Jan Odink wordt ten aanzien van Jan Hendrik en Egbert Odink eveneens belast met de zorg van verhandreiking in geval van ziekten, zolang als hij of zijn erfgenamen het erve Odink zullen bewonen.

Jan Odink zal in het genot komen van alle nagelaten goederen van testator en testatrice, 'daaronder begrepen de gehele tienden grof en smal schuldig en Odink genaamd gelegen te Collendoorn en zijnde Leenhorig aan den Huize en Havezaathe de Leemkuile'.

- 148 ROELOF HARMS, tr. Dalen 19-9-1751,

- 149 JANTJE HARMS.
- 150 JAN REUTCHEN, ged. Dalen 18-9-1718, vaandrig, overl. Coevorden tussen 1788 en 1792, tr. Oud- en Nieuw Gastel 11-7-1751,
- 151 ELISABETH **FOLKERS**, geb. Akersloot, overl. Coevorden 9-11-1803.
- 152 JAN **HOMAN**, geb. voor 1714, **schulte** van Anlo ca. 1741~1760, overl. Eext september 1760, tr. Zuidlaren 22-5-1750,
- 153 GESINA **HOMAN**, ged. Vries 23-7-1716, overl. Eext voor 1760.
- 154 EVERT **REINDER** SIKKENS, ged. Rolde 15-10-1730, koopman te Smilde, overl. ald. 30-3-1816, tr. **Diever** 17-6-1759,
- 155 HENDRIKJE **TIMENS** WINST, ged. **Diever** 17-7-1739, overl. Smilde 3-1-1822.
- 156 **KORNELIS** KLAASSEN OFFEREINS, ged. **Diever** 1-12-1720, smid ald., tr. Beilen 2-12-1742,
- 157 ELSIEN FRERIKS HUMMEL, geb. Beilen voor 17 18.
- 158 ROELOF MICHIELS.
- 160 ANDRIES KRAMER, ged. Groningen 12-5-1729, molenaar te Assen, aangenomen als lidmaat ald. 30~3~1752, vertrek met attestatie van Assen naar Goningen mei 1752, vertrek van Groningen naar Assen 3-8-1759, **begr.** ald. 28-6-1768, tr. ald. 13-5-1759,
- 161 AALTJE BERENTS, ged. Assen 21-4-1720, **begr.** ald. 18-3-1790, tr. (1) ald. 13-2-1746 Cornelis Alberti, molenaar te Assen, **zn.v.** Albert Mulder.
- 162 JAN **REIN(D)ERS** SIKKENS, ged. Assen 4-8-1726, schoolmeester ald., overl. ald. 29-5-1806, tr. ald. 11-3-1753,
- 163 JANTJE JANSEN **ENNEKEN**, ged. Loon 23-5-1734, **begr.** Assen 8-11-1771.
- 164 **WILLEM** ENGBERT, ged. ws. **Diever** 18-6-1692, overl. ald. 8-3-1775, tr. ald. voor 1725,
- 165 MARGJE THALEN, ged. ws. **Diever** 10-2-1686, overl. ald. 2-5-1774.
- 166 JOHANNES JANS **BEoudA/BEWALDA**, geb. **Oostzanen/Steenwijk** ca. 1721, schipper, scheepmaker, tr. Noordwolde 22~ 1 1 ~ 1743,
- 167 HENDRIKJE JANS VAN DER **WOUDE**.
- 168 HINDRIK ALBERS, bakker te Peize, tr. voor 1757,
- 169 ALBERTIEN JANS.
- 170 HENDRIK **ARENDS** COSTER, kleermaker te Peize, tr.,
- 171 LAMMEGJE JANS.

- 172 ERNST JANSSEN, ged. Deutekom 5-11-1736, eervol ontslagen uit militaire dienst na 6 jaar gediend te hebben onder majoor Pallendij, Friederich August verkozen bisschop van het Hoogstift te Lübeck 2-1-1763, karspelsoldaat te Assen na 1763, **begr.** ald. 24-5-1797, tr. ald. 12-5-1764,
- 173 LUTGERTJE HENDRIKS, ged. **Diever** 10-1-1737, **begr.** Assen 16-3-1792.
- 174 GERRIT JANSEN, geb. Doetinchem 15-3-1739, overl. Assen 9-1-1821, tr. Gasselte 19-5-1765,
- 175 **GEESJE GEERTS**, ged. Gasselte 5-7-1739, overl. voor 1821.
- 176 HENDRIK LUIJTEN PUNTER, ged. Nieulamer 4-2-17 14, wonende te Blesdijke, tr.,
- 177 LAMMIGJE JANS.
- 178 PIETER JACOBS BONT, ged. Steenwijkerwold 2-9-1731, tr. ald. 30-4-1758,
- 179 MARCHIEN KOENEN PIT, ged. Steenwijkerwold 17-10-1734.
- 180 = 64
- 181 = 65
- 182 JAN **OTTENS** DE JONG, geb. Hemelum 8-3-1743, overl. ald. 15-4-1783, tr. ald. voor 1762,
- 183 **WIJPK**E CORNELIS, geb. Hemelum 13-3-1743.
- 188 = 156
- 189 = 157
- 190 = 158
- 192 BANIER JANS, geb. Heerenveen, schoenmaker, tr. Schoterland 26-6-1735,
- 193 SJOUKJEN ANNES, geb. Nijkatlijk.
- 194 HARMEN JANS MULDER, ged. Steenwijkerwold 2-11-1710, arbeider, tr. Giethoorn 27-1-1734,
- 195 JELTJE JANS WILST.
- 200 LUDOVICUS HONDIUS, ged. Ipendam 1-4-1725, koopman te Amsterdam, later te Amersfoort, overl./begr. Amersfoort 19/23~7~1804, tr. (1) N.N., otr./tr. (2) Amsterdam 30~11/23~12~1753,
- 201 **MARIA/MARIJTJE** VOGELZANG, ged. Amsterdam 30-3-1729, overl. Amersfoort 23-3-1793.
- (Bron: 'De **wackere** Hondt', door F.W. Hondius)
- 202 CHRISTOFFEL BONTE/BUNTEN, ged. Lemgo (Lippe) 2 1~ 11-1723, chirurgijn majoor, overl. Buren, tr. **Zoelmond** 7-11-1756,

- 203 MAGDALENA JOHANNA VAN RHIJNBEECK, geb. Zoelmond, overl. ws. Buren.
- 204 ENGEL GASTELAAR, geb. Bergen op Zoom, tr.,
- 205 **CORNELIA AARDWIJN.**
- 211 REBECCA OOREMANS, overl. voor 18 ll.
- 212 JOHN **HOLDER**, tr.,
- 213 **MATTA ROGERS.**
- 216 **RAIMOND/RAEMOND LABRAND**, ged. Zierikzee 29-4-1693, overl. ald. 24-3-1759,
tr. ws. ald. 15-9-1737,
- 217 ws. LIESBETH VAN DER MAALE.
- 220 FRANCOIJS DECKERS, tr.,
- 221 **GEERTRUI TIJTGAT.**
- 222 WILLEM ALLAART, **tr.** Biervliet 6-6-1734,
- 223 ADRIANA COESTEMENT.
- 224 CORNELIS **KOEMAN**, ged. Alkmaar 4-10-1745, Rooms-Katholiek, begr. ald.
20~12~1772, tr. ald. 10-1-1768,
- 225 EVA KEIJZER, ged. Alkmaar 5-8-1736, begr. ald. 28-3-1802.
- 226 DIRK **KATON**, ged. Alkmaar 13-4-1738, begr. ald. 4-1-1784, tr. ald. 23-5-1762,
- 227 ANNA PETRONELLA BOON, **begr.** Alkmaar 16-4-1797.
- 230 CHRISTIAAN BERGEN, tr.,
- 231 ANNA CHRISTINA WILHELMINA KOCKS.
- 240 DIRK VAN VASEN, begr. Alkmaar (Zuidergang nr. 286 in de Grote Kerk) **27~4~1805**,
tr. (1) ald. 20-8-1747 Engeltje Pot, begr. ald. (Noorderkruis nr. 77 in de Grote Kerk)
7-1-1751, tr. (3) ald. 9-2-1772 Margaretha **Micke/Mikken**, begr. ald. (Noorderkruis nr.
77 in de Grote Kerk) 8-1-1773, tr. (4) ald. 12-9-1773 Grietje **Post(u)mus**, van
Leeuwarden, **begr.** ald. (Zuidergang nr. 286 in de Grote Kerk) 19-3-1818, tr. (2) ald.
9-5-1751,
- 241 MAARTJE KLEIJENBURG, begr. Alkmaar (Grote Kerk) **31~12~1770.**
- 244 DIRCK **JANSZ**, bakker, **otr./tr.** Enkhuizen **27~9/12~ 1 0~ 1760**,
- 245 TEETJE SICKES.
- 246 JAN THEUNISSE HOOGENES, **otr./tr.** Enkhuizen **19~11/4~12~1757**,
- 247 **JANNETJE HENDRIKS VOET.**

- 250** PIETER VERNES, overl. Bergseveld, begr. Dubbeldam 22-3-1794, otr./tr. Dordrecht 16~10/2~11~1766,
- 251** LIJSBETH GEERVLIET, begr. Dubbeldam 17-1-1776.
- 252** ANDRIES VOGELSANG, otr. Leiden 30-10-1739,
- 253** **MARIJTJE WIEOCK/MIEHOG/BEOGT/BIOG.**
- 1 x
- 256** JANNIS HARMENS, geb. ca. 1670, overl. voor 1740, tr.,
- 257** JANTJEN WIJGERS, geb. voor 1676, overl. voor 1740.
- 258** CLAES LAMBERTS, ged. Steenwijkerwold 3-3-1678, tr. ald. 1704,
- 259** FEMMECHIEN GERRITS, ged. Steenwijkerwold 19-2-1670.
- 260** JACOB HARMENS, meier te Nijelamer, tr. Sonnega 23-2-1699,
- 261** ANTJE LUITENSDR.
- 262** JAN WOLTERS, geb. Sonnega, meier ald. 1728, tr. ald. 27~7~1704,
- 263** JANTJEN MARTENS, geb. Sonnega.
- 264** WIJBE CLAESZ, meier te Rottum.
- 266** REITZE HOTSSESZ, meier te Rottum, tr. voor 17 10,
- 267** MAIKIEN WILLEMSDR.
- 270** OEBELE PIJTERS, meier te Rottum en **Katlijk**, tr. voor 1736,
- 271** FOEKIJN PIJTERS.
- 272** GERRIT AERDTSEN DE VROOME, ged. Maarssen 7-3-1634, overl. voor 1709, tr. ald. 20-10-1661,
- 273** AELTJE MATTHIJSSEN POWWELS, ged. Harderwijk 29-1-1637, lidmaat der Geref. Kerk te Maarssen 26~3~1660, overl. ald. tussen 1680 en 1708.
- 274** HARMEN TEN HONCKE, tr. Dinxperlo 12~4~1711,
- 275** HENDERSKEN HOOFDIJZER.
- 276** HERMANUS HUMMELEN, ged. Diever 26-12-1697, meester-chirurgijn ald., overl. ald. tussen 1746 en 1750, tr. voor 1721,
- 277** GEESJE HENDRIKS WINTERS, ged. Diever 6-2-1696, overl. na 1764.

278 LUCAS FLEDDERUS, geb. 1656, procurator (rentmeester), overl. **Diever** 14-2-1722, tr. ald. 14-8-1701,

279 SARA VARLET, ged. Amsterdam 4~ 1 0~ 167 1, overl. Hoogersmilde na 175 1.

Sara Varlet volgt in 1721 haar vader Cornelis Varlet op in de Dieverder en Smildervenen. Zij wordt in 1727 genoemd in een overeenkomst tussen 'weduwe Fledderus, als vrouwe van Hoge Smilde' en de heer van Rebruggen. Sara verkoopt in 1751 de Smildervaart met bijbehorende rechten aan **Daniel de Blocq** Lycklama à Nijeholt, zijnde participant van de Opsterlandse Veencompagnie.

(Bron: Nieuwe Drentsche Volksalmanak 1975, pg. 106 e.v.; Inventaris van 'De archieven van de Heren van Hoogersmilde. De Hollandse Participanten van de Dieverder en **Leggeler** Smildervenen en de familie Fledderus te Hoogersmilde', bijlage IV ~ 'Aantekeningen der familie der Varletten: 1627' en bijlage X)

280 JAN KARST, eigenerfde te Schipborg, overl. ald. 8-1-1695, tr.,

281 MARIGJEN JANS, overl. Eelde na 1707.

282 ROELOF ALBERTS VAN **BARGE**, geb. Wolfsbarga, ged. Kropswolde 5-4-1668, van **Barga**, begr. Kropswolde 20-8-1714, tr. (1) Kropswolde 21-12-1690 Hillechien Haickens, van **Wolde**, begr. Kropswolde 19-4-1695, tr. (2) ald. 7-3-1697,

283 GEESIEN WILLEMS, geb. Zuidlaarderveen 1672, overl. Kropswolde maart 1711.

284 CLAES TAMMING, ged. Zuidlaren 1686, ette voor Oostermoer 1739-1753, diaken, overl. Zuidlaren na 1754, tr. ald. voor 1715,

285 HENDRIKJE ROELOFS WIERDINGE, ged. Zuidlaren 1689, overl. ald. voor 1729.

286 JAN ZEGERING, eigenerfde te Exloo 1691, overl. ald. ca. 1743, tr.,

287 EEMPIEN.

288 JAN **HERMENS** DRENTEN, geb. ca. 1670, landbouwer op erve Drenten te Holthone.

292 HANNES HENDRIX/HENDRIKSEN ODINK, j.m. uijt Wijgmink tot Borgenheim (Bergentheim) 1723, tr. Hardenberg 17-1-1723,

293 **EVERTIEN JANS(S)EN** ODINK, geb. Collendoorn, ged. Hardenberg 1-3-1696, wed.v. **Jannes** de Olde, tot Collendoorn 1723, tr. (1) Heemse 20-9-1713 **Jannes** Hendriks de Olde, burgemeester in de Hardenberg.

Op 16 januari 1722 verschijnen voor Johan Molckenbour, scholtus van den Herdenbergh, Heemse en **Gramsberge** de erfgenamen van wijlen de oud Burgemeester Jan Frericks d Olde en de erfgenamen van wijlen Aeltien Jansen, in leven huisvrouw van de oudt Burgemeester Jan Frericks d Olde. Onder de erfgenamen wordt genoemd **Evertien** Odinks, naegelatene huisvrouw van **Jannes** d Olde.

Bij deze akte wordt verklaard dat op 20 mei 1721 is verkocht aan de Gebroederen Frerick en Hendrik **Jaspers** d Olde en **haeren** Ergenaemen een Erve en Goedt Konincks genaempt, met nogh drie Koeyweyden, welcke vant Erve Huirink te Ennevelde syn afgenomen, synde dit Erve tynsbaer, en waeruit gaet een Schepel rogge jaerlyx aen de armen van den Herdenbergh, en gelegen in de boerscap **Baelder** . . . neffens nogh een tynde gaende uit hat halve Olde Waterink tot Brught, als mede nogh vier daghwerck hoylant, gelegen op den Baelder Hagh, vervolghlyck nogh twee daghwerck hoylant gelegen in Haanrickmans Camp in de Boerscap Holtheeme, en voor het **laaste** een daghwerck hoylandt, gelegen in den Boerscap **Losen** by Swysen maete'.

Volgens de volkstelling 1748 in Hardenberg woont dan in de **buirschap** Collendoorn op erve Odink het gezin van Hannes Odink, bestaande uit Hannes zelf, zijn vrouw Evertien, de kinderen Jan, Hendrik, **Engbert**,

Janna, Swaantien, Jennegien en Judit, die allen jonger dan 10 jaar zijn, en tevens is inwonend scheper Willem.

Op 23 februari 1770 testeren Hannes Hendriks Odink en **deszelfs** huisvrouw **Evertien** Jansen Odink. Als erfgenaam wordt benoemd hun zoon Hendrii Hannes Odink, onder de voorwaarde dat hij aan de andere acht kinderen van testator en testatrice uitkeert ieder f **700,00**. De andere kinderen zijn: Jans Jannessen Odink, **Aaltien** Jannessen Odink, Lubbegien Jannessen Odink, **Janna** Jannessen Odink, **Engbert** Hannessen Odink, Zwaantien Hannessen Odink, Fennegien Hannessen Odink en Judetien Hannessen Odink. Jans Jannessen Odink krijgt daarnaast nog een stuk hooiland gelegen op 't Holt groot een **mulde gezaai** toebedeeld.

294 **BERENT IJMHOFF**, geb. 1678, wonende op het erve Imhoff te Wielen, begr. Ulsen september 1730, tr. ca. 1710,

295 N.N., begr. Ulsen 6-1-1738.

Op een lijst van 28-10-1680 komt het volle erve Imhoff te Wielen voor, zijnde horige van de prins van Oranje. In het markeboek van de Drieschichtige Marke getuigen op 10-10-1719 Hendrik Jonkhans, 70 jaar oud, en Bernard Ymhof, 41 jaar oud, dat de grensstenen in Wielen nog op dezelfde plaats liggen.

Volgens de stukken over inkomsten aan erfwinning en opvaart 1677-1781 is op 13 september 1719: 'Op de hofeygene wooningen soo **haer** Edel. Moogh. **Heeren Staeten** van Overijssel erfwinninge, versterft en vrijkoop te geven schuldig sijn, is naebenoemd houd bevonden:

Imhoff te Wylen:

2 **boomen** van 2 voet, 43 **boomen** van 1 1/2 voet, 50 **boomen** van 1 voet en nog 70 klein middelmatige **boomen**, die naar hij verklaarde van hem zelf te zijn. 850 telgen.'

In 1752 omvat het erve Imhoff:

Heeft aan land 26 mud 3 schepel en 2 1/2 spint

Geeft jaerlix f **39~4~0**

Heeft **eenen** gaarden

Moet erfwinninge doen of kan alle 6 **jaeren verpachtet** worden

Nature des goeds:

Behalve de vorenstaande aantekeninge in de ligger vind sig dit erve inde rekenn. onder de goederen en erven van het **9e** Capittel die aan Sijn Hoogh. erwinninge schuldig sijn. Die deselve **egter** te doen verweyert, praetendeerende daarvan exemt en huurlieden te sijn.

Gebouwen:

1. het woonhuis	11 gebond
2. een schure	9 gebond
3. twe schaapschotten een bakhuys	

Pagten:

Geeft jaerlix pagt vijftig gld.

Is **dienste** aan den Heere schuldig

Houtgewas:

Zeer goede en ruyme poteggrond en zeer zwaar hout

Specificatie:

1. den camp	13 mud, 1 sch.
2. het lage stuk	1 sch.

Gaardenland:

3. den olden gaarden	1 mud, 1 sch.
4. den nieuwen gaarden	1 mud, 2 sch.

Hooy en weydenland:

5.	groenland op den camp	2 $\frac{3}{8}$ dagwerk
6.	den middenkamp	2 $\frac{3}{4}$ dagwerk
7.	den nieuwen camp	2 $\frac{3}{4}$ dagwerk
8.	het maatjen	4 $\frac{1}{4}$ dagwerk
9.	het Immebrook; bestaande meest in moerassige grond, berken, struellen, ponsbossen en lange heyde	

Landerijen so Imhoff privative **souden** toebehoren:

den akker	7 mud
dekoegaarden	3 mud
het kampje	2 schepel
de koegaarden	$\frac{1}{4}$ dagwerk
groenland	22 roeden
groenland aan de heydegrond	$\frac{1}{2}$ dagwerk

- 300 CLAES **REUTGEN**, geb. Dalen, tr. voor 1714,
- 301 HENDERIKKIEN ROSINGE, geb. Valthe.
- 304 **BARELT JUSLINGH HOMAN**, ged. Eext 18-2-1677, wonende te Eext, ette voor Oostermoer 1714-1735, schatbeurder 1711, 1716 en 1730, kerkvoogd 1732, overl. Eext voor 22-8-1739, tr. voor 1714,
- 305 HILLIGJEN CLUVINGE, overl. Eext voor 1759.
- 306 LUCAS **HOMAN**, ged. Vries 11-11-1684, landdagcomparant 1717, overl. ald. 7-8-1727, tr. Anlo 15-9-1715,
- 307 LAMMEGIEN **HOMAN**, ged. Eext 14-6-1691, overl. Vries 2-5-1722.
- 308 **REINDER JANS SIKKENS**, geb. Rolde, tr. ald. 13-5-1725,
- 309 **GEESJE HINDRIKS**, geb. Annerveen, ged. Anlo 6-3-1695.
- 310 **TIMEN PIETER WINST**, ged. Oldemarkt 1-4-1700, tr. ca. 1720,
- 311 **JANNA JACOBS BORS(T)IUS**, ged. **Diever** 1-12-1701.
- 312 KLAAS CORNELIS, smid te **Diever**,
- 313 HENDRIKJEN COOPS, ged. **Diever** 18-7-1686.
- 314 **VREDERIK HUMMELEN**, ged. **Diever** 10-4-1687, overl. Beilen kort na 30-8-1721, tr.,
- 315 JEIGJEN EGBERTS.
- 320 ROELOF ENGBERTS KRAMER, geb. Ommen, molenaar te Groningen, overl. ald. ca. 1740, tr. ald. 8-5-1714,
- 321 ENGELTIEN ANDRIES VAN **LIGHTENBORGH/LUGHTENBORGH**, ged. Groningen 26-6-1694, begr. ald. 25-4-1767, tr. (2) ald. 17-2-1741 Klaes Waerhuijsen.
- 322 **BEERENT JANS**, meester wever aan de Veeneweg te Assen, begr. ald. 19-6-1764, tr. ald. 22-11-1716,

- 323 **ROELOFJE HARMENS**, geb. Peeloo.
- 324 = 308
325 = **309**
- 326 **JAN HINDRIKS ENNEKEN**, geb. Loon, begr. Assen 11-11-1760, tr. Rolde 29-3-1733,
- 327 **TRIENTJEN JACOBS**, geb. Peest.
- 328 **ENGBERT WILLEMS**, tr.,
- 329 **HILLEGJEN MICHIELS**.
- 336 **ALBERT HENDRIKS**, pander te Peize, overl. voor **15~12~1773**.
- 340 **AREND COSTERS**, kleermaker te Peize.
- 344 **REINT JANSSEN**, geb. Deutekom 1704, korporaal, zwaaide af uit militaire dienst te Doornik na 32 jaar 2-4-1755, carspelsoldaat te Assen 1757-1775, begr. ald. 28-3-1783, tr. voor 1736,
- 345 **JENNEKEN JANSSEN/HENDRIKS**.
- 346 **HENDRIK BERENTS**, ged. **Diever** 13-11-1712, snijder te Oldendiever 1755, tr. ald. voor 1737,
- 347 **JANTJEN HILBERTS**, ged. **Diever** 18-6-1713, wonende te Oldendiever 1755.
- 348 = 344
349 = 345
- 350 **GEERT JANS**, geb. Gasselte, tr. ald. 13-1-1737,
- 351 **STIENTIEN GEERTS**, geb. Westenes.
- 352 **LUIE JANS PUNTER**.
- 356 **JACOB PIETERS**, geb. Oldelamer, **otr.** Steenwijkerwold 4-7-1727,
- 357 **GRIETJE HIDDES**, geb. Steenwijkerwold.
- 358 **COENE HARMS**, tr.,
- 359 **AELTIEN ALBERS**.
- 360 = 128
361 = 129
362 = 130
363 = 131
- 364 **OTTE JANS**, geb. Hemelum, schipper, winkelier, tr. ald. 15-12-1741,
- 365 **TJAAL TITTES**, geb. Hemelum.

- 366 CORNELIS ROELOFS, schoolmeester, tr. Hemelum 19-1-1727,
- 367 GRIETJE MINNES.
- 376 = 312
377 = 313
378 = 314
379 = 315
- 384 JAN **BANIERS**, ged. Heerenveen 27~3~1670, tr. ald. 6-5-1694,
- 385 KNIERKE BALTUS, geb. Ferwerd.
- 388 JAN HARMS MULDER, ged. S teenwijkerwold 3~ 1 0~ 1680.
- 400 LUCAS HONDIUS, geb. Watergang 11-11-1696, chirurgijn ald., overl. Spaarndam, tr.
Watergang 18-5-1721,
- 401 LUCYA HARMENS ABBERING, geb. Spaarndam oktober 1697.

(Bron: 'De **wackere** Hondt', door F.W. Hondius)
- 402 GERRIT VOGELANG, geb. ca. 1698, begr. Amsterdam 29-1-1766, tr. ald.
31-1-1721,
- 403 ANTJE **PIETERS** BLOCK, ged. Amsterdam 14-7-1700, begr. ald. 7-11-1761.
- 404 JOHAN **HERMAN BUNTEN**, geb. Lemgo, **schull college's** (leraar).
- 406 CORNELIS VAN RHIJNBERG, schout van Beusichem en Zoelmond, tr.,
- 407 N.N. VONK, overl. 1757.
- 408 LAURENS GASTELAAR, tr.,
- 409 MAGDALENA BAKS.
- 422 **GILLES** OOREMANS, tr.,
- 423 ANNA VAN LOO, overl. Middelburg 22-8-1766.
- 432 JAN **LABRAND**, geb. Bergen op Zoom 1655, kuiper, overl. Zierikzee 3~4~1700, tr. ald.
10-4-1685,
- 433 **J(AC)OBJE** MARCUSSE BREGT, ged. Zierikzee 25-7-1655, overl. ald. 9-6-1713.
- 448 JAN **KOEMAN**, overl. Alkmaar 25-11-1745, tr. ald. 21-4-1743,
- 449 MAARTJE KRELIS BLOM.
- 450 WILLEM KEIJZER, tr. Alkmaar 3-5-1733,

- 451 AALTJE BENJAMIN(S) BRUIJNEMANS/CRUYNEMANS, geb. Rustenburg, ged. Ursum 25~5~1711, begr. Alkmaar 24-1-1749.
- 452 ANTONY KATON, begr. Alkmaar 24-8-179 1, tr.,
- 453 ANNA PIETERS, begr. Alkmaar 1-10-1752.
- 500 JOHANNES VERNES.

X

- 516 LAMBERT CLAESZ, ged. Steenwijkerwold 15-12-1650, diaken ald.
- 518 GERRIT HENDERS.
- 522 LUIJTGEN JANSZ, geb. Oldetrijne 1640.
(Bron: Ir. P.C.J. Bijl te Assen)
- 540 PIETER AERENTSZ, meier te Rottum 1640.
(Bron: Ir. P.C.J. Bijl te Assen)
- 544 AERD/ARIJEN GIJSBERTS, geb. ca. 1610, wonende te Maarssen of Maarsseveen.
- 546 MATTHIJS POWWELSZN, van Copenhage, tr. (1) Harderwijk 2-12-1612 Thoenisken Frerycx, van Herpt (bij Heusden) tr. (2) Harderwijk 25-11-1627 Bette Gerrits, tr. (3) ald. 25-5-1632,
- 547 LUMME EVERTSDR.

Met de Hervorming waren er heel wat kapers op de kust die zich de opbrengst of liever nog de eigendom van de vicariegoederen van de kerk wilden toeëigenen. Nadat in het vroege voorjaar van 1580 Harderwijk zich voor de tweede maal voor de Prins had verklaard, werd bepaald dat de eigendomsrechten van het zusterhuis van de grauwe zusters aan de stad kwamen. Op 1 juli 1580 werd de volgende resolutie ondertekend:

'Burgemeesters, Schepenen en Raad verkonden dat Catharina Hendriks Mater en de nonnenobservatinnen of grauwe zusters Bette Gerrits, Geyse Jansen en Swaene Willems haar convent en eene leege plaats, achter het huis van Mr Bernt van Leer aan de stad hebben afgestaan ten behoeve van hare kerken en scholen, op voorwaarde van eene jaarlijksche uitkeering in geld, vrije woning in het gebouw en voortzetting der betaling van armen.

Int jaar ons Heren duisent vijfhondert tachtentich, den eerste dach July.'

Voor het beheer van de vicariën werd een pantheer aangewezen, die aansprakelijk was voor het onderhoud, het beheer en het innen der pachtpenningen. Eén van de vicariën in Harderwijk was de Sinte Margaretha of Wolfssens Vicarie. Van 1621 tot 1635 werden de pachtgelden genoten door Matthijs Pouwels. Over deze pachtgelden ontstond een geschil. Zonder dat hiervoor een onaantastbaar bewijs kon worden gevonden, is een sterk vermoeden gerezen, dat deze kwestie samenhang met het huwelijk van Matthijs Pouwels met Bette Gerrits, één van de vier nonnenobservatinnen, die al on niet gedwongen haar vaste goederen aan de stad afstonden.

De gemachtigde van de renten van de geestelijke goederen, Herman van der Hell diende 10 maart 1606 bij het stadsbestuur een klacht in, dat Matthijs nalatig was in het betalen van de pachtpenningen. De burgemeester schrijft dan op 23 september 1639 een waarschuwing aan de schuldenaar, dat hij een bedrag van f 250,00 aan de nuntius moet betalen, of tegen volledige kwijting, dan wel in gedeelten. Omdat Matthijs in gebreke blijft, wordt hij gedagvaard 15 januari 1640 ter zitting te verschijnen. Op 4 augustus 1640 daarop betaalt Matthijs echter reeds f 25,00 en kort daarna heeft hij ook het restant betaald.

(Bron: 'Matthijs de Vroome. Van Maarssen naar Meppel.', door B. Jonker, J.B. Ludwig en A.N. Wind)

- 548 GEERT TER HONCKE, wonende te Dinxperlo.
- 550 JAN HOOFDIJZER/HOOFDIJSER, wonende te Dinxperlo.
- 552 JACOB HUMMELEN, geb. ca. 1641, barbier, chirurgijn te Hoogersmilde, tr. voor 1677,
- 553 DONYSIA VAN WIELANT.
- 554 HENDRIK VOLKERS, overl. **Diever** na 1725, tr. ws. ald. voor 1692,
- 555 ANNA JANS SCHEUNINCK.
- 556 GERHARDUS LUCASZN FLEDDERUS, geb. Vledder voor 1630, predikant ald. later afgezet, overl. ald. 3~9~1710, tr.,
- 557 DERCKIEN SPECHAEN, overl. Vledder 3-9-1710.
- 558 CORNELIS VARLET, geb. Amsterdam 10-1-1639, kwam rond 1678 naar **Diever**, dijkgraaf van de Smilder **Veenen** 1681, overl. **Diever** 8-12-1721, tr. Amsterdam 28-4-1665,
- 559 ANNA VARLET, geb. Amsterdam 1635, overl. **Diever** 1-5-1723.

Comelis Varlet had de helft van de aandelen van de Compagnie van de Hollandse Participanten van de Dieverder en **Leggeler Smilderveenen** in handen. Hij was eigenaar van de Drentsche Hoofdvaart. Van 1678 tot 1693 was Comelis vertegenwoordiger van hiervoor genoemde Compagnie in Drenthe.

- 564 ALBERT ROELOFS, geb. ws. Wolfsbarge, ged. Kropswolde 30-12-1631, wonende te **Barge**, diaken, ouderling vanaf 1666 te Wolfsbarge, begr. Kropswolde 14-6-1692, tr. ald. 4-11-1666,
- 565 GREETJE JACOBS, ged. Slochteren 8-7-1638, overl. Wolfsbarge.
- 566 WILLEM JANS IN DE BUSCH, geb. ca. 1650, bewoonde huis Aduarder Hof te Zuidlaarderveen, overl. ald. 1691, tr. Zuidlaren 1672,
- 567 CORNELISSIEN HUNDRICKEN, overl. Zuidlaarderveen 1673.
- 568 JAN TAMMINGK, landbouwer te Zuidlaren, overl. ald. tussen 1690 en 1700, tr. voor 1684,
- 569 GRIETIEN ROELOFS **BAKERING(E)**, overl. Zuidlaren 1692.

Jan Tammingk is naar alle waarschijnlijkheid een broer van Harmen **Tamming**, zoon van Otto Tamminge, die genoemd wordt in de Etstoel van 24 juni 1710: Harmen Tamminge, als hoofdmomber, en Hindrik **Cloodt** en Roelof Bakeringe, als medemombaren, over de minderjarige zoon van wijlen Jan Tamminge, genoemd Claes Tamminge.

(Bron: Ons **Waardeel 82/1** pg. 15-16, E.G. **Schrage**)

- 570 ROELOF WIERDINGE, geb. Zuidlaren 1663, eigenerfde ald., diaken, ouderling, kerkvoogd, overl. ald. voor 24-9-1738, tr. ald. voor 1689,
- 571 EVERTJE LEVING, geb. Zuidlaren 1669.

576 ws. **HERMEN JANSEN DRENTEN**, geb. ca. 1650, landbouwer op het erve Drenten te Holthone.

Hermen Jansen Drenten wordt genoemd in 1677 en 1682. Op Michaelis 1677 wordt **Hermen** Jansen Drenten 't **Holthoen** aangenomen als lidmaat van de kerk te Gramsbergen. Op St. Jann van datzelfde jaar was **aangenomen** Grieten Jansen, dochter van saliger Jan Luiigiens Drenten 't Holthoen, waaruit we mogelijkkerwijs kunnen concluderen dat **Hermen** en Grieten broer en zus van elkaar waren, en dat Jan Luiigiens Drenten hun beider vader is.

In 1682 wordt op St. Jan als lidmaat aangenomen Jannigjen Lambertsen, dienstmeid van Hennen Drenten 't **Holtoen**.

584 **HENDRICK HERMSEN WIGHMING**, ged. Heemse 31-12-1671, overl. voor 1730, tr. ald. 26~6~ 1692,

585 **SWAANTIEN GEERSEN**, ged. Heemse 3 1-5-1669, j.d. uit Mersink van Bergentheim 1692.

586 **JAN ENGBERTS ODIN(C)K**, lidmaat kerst 1681, j.m. van Collendoren 1696, tr. Heemse 14-3-1696,

587 **LUBBE LUBBERTS**, j.d. van Wijlen 1696, doet belijdenis 1696.

Het verpondingsregister van Salland 1601 vermeldt dat het volgende erve in die **Buirschap** Kollendom staat: 'Ein Erue genompt Odink tobehorende vannt Closter Kl.bargen **ende** wort bij Hans Odink gebruecket die verklart vann ~ xii **mu**dde Lands. Ite noch ~ iii dachwarck platlant. giff de Garve (geeft deel van de oogst als pacht). Noch omtrent ii **mu**dde **Lantz** defarst bewarssen'. (f) 6 -22-8.'

In 1675 betaalt de bewoner van erve Odinck in Collendoren f 2-0-0 vuurstedengeld. In 1682 wordt betaald f 1~0~0, waarbij vermeld wordt dat de Provincie eigenaar is van de behuizing.

De bewoner van erve Odinck betaalt volgens het verpondingsregister van 1733 van Salland: 'verpondinge ordinaris f 17~19~0' en 'contributie ordinaris f 25~16~0'. Op dat moment is de Provincie nog steeds eigenaar van de boerderij.

588 **LUBBERT IJMHOFF**, geb. ca. 1645, wonende op het erve Ymhoff te Wielen 1686.

In 1686 kopen Lubbert Ymhoff te Wylen en Jan Stubben van de welgeboren heer **Scheele**, Heer tot Weevelt en Venebrugge, het erve Stubben voor de prijs van f 3.000,00, te betalen in drie termijnen van elke 1.000 Caroliguldens. Erve Stubben, gelegen te Radewijk, was in de zeventiende eeuw enkele honderden hectares groot.

Hiermede is verklaard hoe de familie Iemhoff die, na pachter geweest te zijn van de Oranjes, oorspronkelijk alleen het erve in Wielen bezat, ook grondbezit in **Radewijk** kreeg, en dat verschillende nazaten op erve **S** tubben boerden.

(Bron: Vier eeuwen Iemhoff, kroniek van een boerengeslacht, door G.J. **Iemhoff**)

608 **JAN HOMAN**, geb. Eext ca. 1655, wonende te Eext, vermeld 1680, 1702, overl. Eext 1709, tr. Anloo ca. 1676,

609 **HINDRIKJEN JULSINGH**, overl. Eext voor 15-2-1733.

612 **HARMEN HOMAN**, landdagcomparant 167 1, ette voor Oostermoer, overl. Vries 11~3~1714, tr. ald. 29-5-1671,

613 **GESINA LINTHORST**, overl. Vries 22~10~17 12.

614 **FRE(D)RIK HOMAN(S)**, wonende te Eext, overl. ald. voor 21-2-1712, tr. voor 1689,

- 615 HINDRIKJEN MEIJERS, wonende te Eext, begr. ald. 20-3-1703.
- 616 JAN REINERS SICKENS, geb. Rolde ca. 1670, tr. ca. 1695,
- 617 ANNA TYMANS, van Rolde, dochter van de **schulte** van Rolde.
- 618 HINDRICK EVERTS, ged. Zuidlaren 1667, tr. ald. voor 1688,
- 619 ANNECHJEN HILBRANTS.
- 620 PETER TIJMENS WINST, geb. ca. **1670/75**, wonende te Oldemarkt, overl. 1707, tr. voor 1696,
- 621 **HELENA** JANS DORTMAN.
- 622 JACOB HENDRIKS BORSIUS, geb. ca. 1670, tr. ws. **Diever** voor 1694,
- 623 MARIA MAGDALENA, wonende te **Diever**.
- 642 ANDRIES JANS(EN) VAN LUGHTENBORGH, voorheen MULDER, geb. Assen ca. 1665, wonende te Groningen, overl. ald. voor 25-7-1729, tr. (2) ald. **26~10~1718** Tiadewina Jans, wed.v. Henricus Busch, tr. (1) ald. (A-Kerk) 5-5-1691,
- 643 ANNETJE PIETERS DE GROOT**, ged. Groningen 23-9-1663, overl. ald. voor 17 18.
- 644** JAN BERENTS, wever te Assen, overl. ald. tussen 1745 en 1751, tr.,
- 645 STIJN JANS.
- 692 BERENT JANS, geb. ca. **1680/85**, wonende te **Diever**, tr. ald. voor 1712,
- 693 **GEERTJEN** HENDRIKS, geb. ca. 1680.
- 694 HILBERT JANS, half boer te Oldendiever, overl. **Diever** voor 1754, tr. ald. voor 1704,
- 695 MARRECHJEN WILLEMS, overl. na 1774.
- 720 = 256
- 721 = 257
- 722 = 258
- 723 = 259
- 724 = 260
- 725 = 261
- 726 = 262
- 727 = 263
- 768 **BENNIER** JANS, geb. Beetsterzwaag ca. 1640, koopman te Heerenveen, tr. ald. **11~2~1667**,
- 769 LHUTSKE **GEELES**, van Heerenveen.
- 800 LUDOVICUS HONDIUS, geb. ws. Edam **20~10~1666**, predikant te Watergang, overl. ws. Watergang 17-1-1726, tr.,

801 CORNELIA KUIPER, overl. 1734.

(Bron: 'De **wackere** Hondt', door F.W. **Hondius**)

806 PIETER **TIJMENS** BLOCK, schoenmaker, tr. Amsterdam 20-8-1695,

807 MARRITJE JANS VAN BERKHOVEN.

866 MARCUS MARINISJE BREGT, tr. Zierikzee 3 1~ 10~ 165 1,

867 CORNELISJE JANS.

902 BENJAMIN GERRITSEN, geb. ca. 1685, tr. voor 1711,

903 EVA CLAES, geb. ca. 1685.

x1

1052 CLAES FRANSEN, overl. Steenwijkerwold na 1670.

1088 GIJSBERT DE VROOME.

1104 HARMEN of JAN JACOBS HUMMELEN, geb. Hoogersmilde ca. **1608/9**.

1112 **LUCKIEN** EGBERTSZ (FLEDDERUS), geb. Vries, schoolmeester te Vledder 1630, later predikant ald., overl. ald. 17-9-1652, tr. voor 1630,

1113 **GEERTRUI** HUISMAN, overl. 21-7-1666.

1116 PIETER VARLET, geb. Keulen 18-8-1598, overl. Amsterdam 29-10-1661, tr. ald. 1-12-1626,

1117 MACHTELTJE JANS DR DE BREE, geb. Utrecht 22-1-1604, overl. Amsterdam 21-7-1643.

1118 DANIËL VARLET, geb. Keulen 1597, overl. Duinkerken 2-1-1642, tr. Amsterdam 21-1-1623,

1119 SARA STOFMA(E)K ged. Amsterdam 4-3-1599, overl. Hoorn 21-7-1664.

1128 ROELOF ALBERS, geb. ca. 1600, van Westerbroek, wonende te Wolfsbarge, tr. Kropswolde **8~4~1630**,

1129 SYR CLAESSENS, van **Wolde**.

1130 JACOB **SIERTS**, begr. Slochteren 25-2-1656, tr. voor 1635,

1131 FENNE, overl. Slochteren 16-12-1648.

1136 ws. OTTO TAMMINGE, geb. ca. 1620, eigenerfde te Zuidlaren 1674, 1680, overl. ald. **20~1~1683**, otr. Noordlaren, tr. Zuidlaren 24-11-1646,

1137 ELLECHIEN ROLOFS HEUTING.

- 1138 ROELOF ROELOFSZN BAKERINGE, eigenerfde te Foxwolde, overl. voor 1663, tr. 1645,
- 1139 TRIJNE SICKENS, overl. na 1663.
- 1140 ROELOF WIERDINGE, geb. Zuidlaren ca. 1627, eigenerfde ald., overl. ald. 1681, tr. ald. april 1652,
- 1141 HINDRIKJE ROELOFS, van Andringe (ws. Anderen).
- 1142 JAN LAURENS LEVINCK, geb. Zuidlaren september 1658, oudschulde ald. 1672, pander.
- 1152 ws. JAN LUIGIENS DRENTEN, geb. ca. 1620, landbouwer op het erve Drenten te Holthone, overl. voor 1677.

Jan Luiigiens Drenten 't **Holthoen** wordt genoemd in 1677, als zijn dochter Grieten Jansen op St. Jann in Gramsbergen wordt aangenomen als lidmaat. Hij is dan inmiddels overleden.

De geschiedenis van het erve **Drenthen** te **Holthoen** gaat reeds terug naar het begin van de vijftiende eeuw. Toen werd het bewoond door een zekere Coenraet. De familie **Drenthen** zelf is er pas komen wonen in de tweede helft van de zeventiende eeuw. Daarvoor werd het erve bewoond door de familie **Coenders/Coenerts**, de waarschijnlijke afstammelingen van genoemde Coenraet.

Het erve ~ **dat** eigendom was van Johan van **Steenwick** ~ stond volgens het vuurstedenregister van Holthone in 1602 leeg. De laatste meier, een zekere Henrick Coenerts is voor 1599 naar Hasselt vertrokken. Deze laatste verklaart in 1599 dat hij vroeger als meier op het erve en goed te Holthone jaarlijks zijn pacht in natura heeft voldaan aan een **vicarie** in Coevorden, waarvan Johan Leijendecker vicaris was.

Het vuurstedenregister van Olthoen van 1675 vermeldt dat 'dese **Buerschap** is geheel geruineert geweest **maer** dese naevolgende **huisen** sijn weder op nieuwe **geset**', waaronder dan het erve Drente wordt genoemd voor f 1-0-0. De verwoesting zijn blijkbaar ontstaan in het jaar 1673 bij het beleg van Coevorden door de Munsterse bisschop Bernard van **Galen** (Bommenberend), die probeerde de stad weer in zijn handen te krijgen, nadat deze reeds in 1672 door Rabenhaupt was heroverd. In 1674 schrijft de koster van Gramsbergen nog: 'A^o 1674 **naer** St. Jann. Door de jammerlijke verwoestingen van Gramsbergen, Holtheeme, Holthoon, de **Meene, Loosen**, ten Velde en hebben geen visitatie kunnen doen'.

Jan Hermesen Drenten of diens mogelijke vader Jan Luiigiens Drenten kwam waarschijnlijk aanvang 1675 naar Hohhone en vestigde zich op de herbouwde boerderij Coenders.

De opsteller van het vuurstedenregister van 1682 vermeldt over Olthoen: 'Hebbe alhyr mede om het hoge water zelfs niet kunnen komen, dogh heeft de scho(o)lmer. de volgende **huisen** opgegeven', waaronder erve Drenthe voor f 1-0-0, dat eigendom is van de heer van (huize de Grote) Scheer.

Terug naar de vijftiende eeuw. Het erve Coenders wordt het eerst vermeld in 1433. Het Sallandse schattingsregister van dat jaar vermeld een zekere Coenraet, die 2 schilden belasting betaalt. Onder de naam **Coert/Koert** to **Holthoen** wordt hij vervolgens vermeld in de schattingsregisters van 1445, 1451 en 1457. In het register van 1474 komt zijn waarschijnlijke zoon Johan **Coerntssoon/Coenraads/Coertsen** voor, die in 1490 is opgevolgd door Henrick Coenretssoen.

De ligger van de landerijen in Salland van 1520 geeft aan dat in **Holthoen** nog (waarschijnlijk) dezelfde Henrick Coenretssoen op Koenredinck woonachtig is. Het erve behoort dan in eigendom toe aan Seijne Muelert. In het Quohier der bezittingen van Konings vijanden in Salland van 1582 komt het erve Coenerts voor. Waarschijnlijk de laatste meier op het erve Coenerts voordat een familie **Drenthen** er zich vestigde was Henrick Coenerts, die in 1599 in Hasselt woont.

Uit een scheidingsakte van 1609 blijkt dat het erve Coenerts onder de bezittingen valt van de Haevesaete geneempt die Grootte Scheer. Op 16 oktober 1609 vindt er een boedelscheiding plaats tussen de kinderen van jonker Johan van Steenwijk ter **Grootter** Scheren, uit zijn huwelijken met Margaretha van Isselmuden, **Roelofje** van Raesfelt en Josina van Wullen. Onder de goederen wordt o.a. genoemd 'Coenerts Erve tho Holthoen'. Bij deze scheiding verkreeg dochter Anna van Steenwijk de havezate de Grote **Schere** en o.a. de Holthoonse bezittingen.

Anna van Steenwijk was in eerste echt gehuwd met jonker Gerhard Sloet van Singraven, kapitein in **Staatsen** dienst. Na diens overlijden in 1606 hertrouwde Anna in 1612 met jonker Engelbert van Ensse. Nadat Anna was gestorven (voor 21 mei 1628) kwamen haar bezittingen in handen van haar katholieke **echtgenote** Engelbert van Ensse. Engelberts zoon Johan Godfried van Ensse huwde in 1650 Catharina Sophia van Essen, erfdochter van de Swanenburg bij Heemse. Johan Godfried stierf in 1664. Na zijn dood ging het de familie Van Ensse in financieel opzicht voortdurend slechter. De geldleningen volgden elkaar steeds sneller op. Ook werden er bezittingen verkocht. Vooral na 1680 is deze **neergang** versneld. Wat onder Johan Godfrieds zoon Engelbert Recquijn van Ensse was begonnen eindigde tenslotte onder Frederik Derk van Ensse tot Swanenburg en de Groote Scheer toen een faillissement niet meer ontkoombaar was. Bij openbare verkoop werden op 26 augustus 1737 de bezittingen verkocht. Vrouwe Anna **Clara** Baronesse aan Raekum, Douariere van **Ensen** tot Swanenburgh draagt op 25 september 1739 gronden over aan Baron Evert **Elbert Antony** van Raesfelt Heer van Heemse en Alerdink. Tot de gronden behoort ondermeer het erve Drenten of Coenders.

1168 **HERMEN HENDRIKS WIJCHMINK**, pachter van het erve Wychmink te Bergentheim, eigenaar Provincie 1682, tr. voor 1667,

1169 **HILLE HENDRIKS**, tr. (2) Heemse 4-11-1683 Jan Gerritsen, weduenaar.

1170 **GEERT JANSEN RUITMINK**, geb. op de Ruitenbergh te Collendoorn, tr. Heemse 8-4-1663,

1171 **HILLICHJEN JANSEN RAVINK**, tr. (1) **Lambert** Reurlink, van Heemse.

Het erve ten Ruytenberge te **Kalendorn** (Collendoorn) wordt genoemd in de schattingsregisters van de bisschop van Utrecht in de jaren 1474 en 1490, betalende eerst 1 $\frac{1}{2}$ en later 2 schild.

1172 **E(N)GBERT ODIN(C)K**, lidmaat te Heemse 1662, overl. voor 25-4-1686, tr.,

1173 **AALTJEN GEERSEN**, lidmaat te Heemse 1662.

Op 27 juni 1675 wordt in Heemse gedoopt **Arent Gerrits** Ulenburgh, zoon van Gerrit **Arends** en **Wibbigjen** Hendricks Odinck. Mogelijk is deze Wibbigjen Hendricks Odinck (geb. ca. 1650) een zuster van **E(n)gbert** Odinck (geb. ca. 1645). **Engbert** Odinck zou derhalve een zoon zijn van Hendrick Odinck.

1174 = ws. 588

1176 **BERENT IMHOFF**, geb. ca. 1610, wonende op het erve Ymhoff te Wielen 1664.

Omschrijving van de Iemhof in 1647:

Den Imhoff, daer onder behoort 1 **camp** van 10 m(udde) voor het huys. waer van een deel geweydt wordt wegen de maegercheydt **ende** wuesticheydt vant landt.

(.)**een** mate bij Baerlehaers **Imbroeck** van 3 dachwerk.

't **Koelandt** is een groedt wildt woest landt van 6 koeweyden.

Omschrijving van de Iemhof 1658:

de camp	2.059 roeden
de mschen brinck	153 roeden
de langen acker	1.616 roeden
de nije camp	501 roeden
in de middel camp	308 roeden
de nije acker	124 roeden
het middel stuck	352 roeden
koehoorns landt	<u>589 roeden</u>
	5.702 roeden

26 Mud 3 Schepel 3 1 **R(oeden)**

Beschrijving van de **Mönnikenhöfe** 1658: Wijlen
Imhof ~ Hof ~ 3/4 Erbe ~ mus **geben/hat** geliefert: 9.
(De Imhof wordt als enige 'Hof genoemd; bij alle andere erven staat of 'frey' of 'eygen'.)

Omschrijving van de Iemhof 1659:
Imhoff. Is thiend vrij **ende** heeft een volle waer. Daer onder hoordt:

1. Den kamp voor het huys. groot 10 M(udde). Wordt wegen de schraeheydt half gesaeid **ende** half **geweidt**.
2. Den mate bij **Barlehaers** imhoff, groot 3 dachwerck.
3. 't Koelandt, is een groot wildt heidich stuccke **landts**, van ses koeweide.

- 1216 **J(OH)AN HOMAN**, geb. Zeegse ca. 1620, landbouwer te Eext, hoogst aangeslagen boer ald., begr. ald. 31-1-1690, tr. ca. 1655,
- 1217 **JANTIEN JALSINGH**, geb. Eext, overl. ald. na 15-11-1693.
- 1218 **BARELT JALSINGH** junior, geb. Eext, overl. ald. tussen 1672 en 1689, tr. voor 1672,
- 1219 **WENNEGIEN OTTENS**, overl. Eext na 1692.
- 1224 **HENDRIK HOMAN**, geb. **Yde** ca. 1610, landbouwer te Vries, ette voor Oostermoer 1653-1669, overl. Vries ca. 1670, tr. ald. 1642,
- 1225 **GRIETIEN HERMANS KIERS**, tr. (1) Johan Kiers ten Berge.
- 1226 **JAN EGBERTS LINTHORST**, geb. Koekange ca. 1625, **schulte** van Vries 15-2-1-1647 tot 1662, baenderschulte in Noordenveld, overl. ald. 12-3-1662, tr. Groningen 20-4-1650,
- 1227 **ELLETIJN/ELLEGONDA ALLERTSHOFF/ALDERDSHOFF/ALLERSHOF**, geb. Vries ca. 1625, overl. ald. tussen 1-2-1671 en 8-12-1674.
- 1228 = 1216
1229 = 1217
- 1232 **REINER SICKENS**, geb. ca. 1645, wonende te Rolde.
- 1236 **EVERT HINDRICKS**, geb. ca. 1640, tr. voor 1667,
- 1237 **JANTIEN ROELOFFS**, geb. ca. 1640.
- 1240 **TIJMEN WINST**.
- 1242 **JAN DORTMAN**.
- 1244 **HENDRICK JACOBS BORSIUS**, geb. ws. **Diever** ca. 1640.
- 1284 **JAN HENRICKS MULDER**, geb. ca. 1620, molenaar te Assen vanaf 1645, overl. ald. voor **1676/77**, tr.,
- 1285 mogelijk dochter van erve **LUGHTENBORGH** te Rolde.
- 1286 **PIETER DE GROOT**, geb. Groningen ca. 1635, otr. ald. 2-4-1659,
- 1287 **ENGEL JANS VAN OORT**, geb. Groningen ca. 1635.

- 1600 JOHANNES HONDIUS, geb. Schagen 1-9-1638, predikant te Edam, overl. ws. Edam 15-1-1690, tr. (2) 11-10-1676 Catharina Jongebloom, overl. ws. Edam 18-7-1693, tr. (1) Utrecht 15-3-1662,
- 1601 BEATRIX VAN BAARDENBERGH, overl. ws. Edam 1-2-1672.
(Bron: 'De **wackere** Hondt', door F.W. Hondius)
- 1614 JAN VAN BERKHOVEN, tr.,
- 1615 **GERRITJE** JACOBS.

x11

- 2208 JACOB HARMS/HERMANZS HUMMELEN/HUMMELINCK, geb. ca. 1580, wonende te Uffelte.

Dat Jacob Hermansz **Hummelen** geleefd heeft is bekend door het bestaan van zijn zonen Jan en Harmen, die zich beiden vestigden in Hoogersmilde. Er is echter geen bewijs dat hij de eigenerfde Jacob Harms te Uffelte was, die in 1642 op gaf 62 jaar te zijn. Familie-aantekeningen spreken van Jacob Hermansz Hummelinck. Hij moet dan op het erve Hummelding te Uffelte gewoond hebben, **dat** reeds genoemd werd op 30 mei 1391 door Floris van Wevelinckhoven, bisschop van Utrecht.

Het is dus mogelijk dat Jacob Hermansz Hummelinck niet dezelfde persoon is als de eigenerfde Jacob Harms. Mogelijk, maar zeer onwaarschijnlijk, aangezien de kinderen en kleinkinderen van Jacob Harms wel degelijk als '**Hummelen**' of '**Humlen**' geboekstaafd staan.

(Bron: 'Het geslacht **Hummel/Hummelen**' door W.T. van der **Vleer**)

- 2224 EGBERT HERMANZS DE VOS gezeit HUMMELINCK.

In 'Het geslacht **Hummel/Hummelen**' door W.T. van der **Vleer** is het verband gelegd tussen de familie Fledderus, i.c. Luckien Egbertszn Fledderus (kwartier **1112**), en de familie De Vos gezeit Hummelinck, i.c. Egbert Hermansz de Vos gezeit Hummelinck.

De genealogie van de familie Fledderus is opgenomen in de inventaris van 'De archieven van de Heren van Hoogersmilde. De Hollandse Participanten van de Dieverder en **Leggeler** Smilderven en de familie Fledderus te Hoogersmilde', aanwezig op het Rijksarchief in Drenthe.

- 2226 EILARDUS HUISMAN, geb. voor 1580, pastoor te Vries, later dominee ald., overl. Westerborg december 1635.

Het was stadhouder Willem Lodewijk van Nassau persoonlijk die Huisman beriep in 1599. Hij had echter niet zo'n beste levenswandel. In 1600 had hij juist van de preekstoel afgekomen de vrouw van de schoolmeester op het hoofd geslagen met een boek. In 1608 had hij de weduwe van de volgende onderwijzer in Vries zo ernstig mishandeld dat Drost en Gedeputeerden hem wilden arresteren. Tot 1630 heeft hij in Westerborg nog als predikant gewerkt.

(Bron: Nieuwe Drentsche Volksalmanak 1986, pg. 10 e.v., J.G. Brinks; Nieuwe Drentsche Volksalmanak 1939, pg. 41 e.v., Drs. J. Naarding)

- 2232 NICOLAAS VARLET, overl. Keulen 18-12-1605, tr. Keulen 12-1-1590,
- 2233 FRANCINA JACOBS, geb. 1559, overl. Wesel 19-10-1612.
- 2234 JAN LENARTSEN VAN BREE, overl. Amsterdam 30-5-1626, tr. Utrecht 1600,

2235 GRIETJE CLAASEN, overl. Utrecht 4~7~ 1626.

2236 = 2232

2237 = 2233

2238 DAVID STOFMAEKER, geb. Antwerpen ca. 1567, poorter van Amsterdam 28-8-1590, wonende in de Warmoesstraat ald. 1590, Coopman van Spiegels 28~7~1600, tr. Amsterdam 16-1-1593,

2239 CATHARINA WILLEKENS, geb. Antwerpen ca. 1569.

(Bron: Ir. G.L. Meesters ~ Stedelijk archief van Antwerpen, Klapper of certificaten)

2272 ws. REINER TAMMINGE, eigenerfde te Zuidlaren, kerkvoogd 1630-1640, overl. voor 1648.

2274 ROELOF HEUTINGS.

2276 ROELOF BAKERING.

2280 ws. JAN WIJRDING, vermeld Zuidlaren 1637.

2284 LAURENS LEVINCK.

2344 ws. HENDRICK ODINCK.

In de schattingsregisters van de bisschop van Utrecht betreffende Salland komt het erve **Oding** te Kalendoom (Collendoom) reeds voor in het begin van de vijftiende eeuw. In 1400 woont er een zekere Gerd **Oding**, die 1 1/2 schild betaalt. **J(oh)an O(e)ding** wordt genoemd gedurende de jaren 1427, 1429, 1433, 1445 en 1457. Hij is in 1474 opgevolgd door Reijner **Oding**, die 2 1/2 schepel betaalt. In 1490 woont er wederom een Johan Odyngk, betalende 2 schild. Het verpondingsregister van Salland van 1601 vermeldt in Collendoom een zekere Herms Odink.

2348 = ws. 1176

2352 LUBBERT IJMHOFF.

Omstreeks 1403 werd in de parochie van Hardenberg een begin gemaakt met de stichting van een klooster in Sibculo, dat later 'Onze Lieve Vrouwe in Galilea' zou heten en dat op 14 september 1412 officieel werd ingelijfd bij de orde van de **Cisterciënsers**. Op 11 november 1516 kochten de monniken een stuk land in Wielen. Door deze koop is de eerste aanzet gegeven tot de huidige boerderij Iemhoff in Wielen. Op de originele koopakte verklaart **Johann** van **Brandlecht**, gouwgraaf en richter te Ulzen, dat de Itterbeckse boeren onder leiding van **buurrichter/boerrigter** Evert Koninck hebben verkocht aan Prior en Convent Zybekeloe een stuk **broekland** geheten het 'Immenbroick' strekkende van Keddinckmaet, boven langs de weg langs de oude graven en van de brug regtuit, voorts **bijlangs** den **Elsdijk**, strekkende in de beke. Reden **voor** de verkoop was gebrek aan geld om te kunnen voldoen aan een door de Graaf van Bentheim opgelegde schatting vanwege de aanwezigheid van Gelderse troepen bij Nordhom.

Het klooster Sibculo blijkt na aankoop van het Immenbroek vrij snel begonnen te zijn met de ontginning daarvan. Daarna is er een kloosterboerderij gesticht en het blijkt uit een aantekening gedateerd in 1531 op de genoemde akte van 1516 dat deze de naam Imhoff is gegeven.

In het kloosterarchief wordt verder vermeld dat op 7 mei 1548 Amtd, graaf te **Benthem** en Stenfforden, heer te Wevelikhoven, verklaart vergunning te hebben gegeven aan Prior en Convent van het klooster Szpendeloe om van hunne erven Keddinck en Bennekinck te Itterbecke eene waar af te namen en die over te brengen op een toeslag in dezelfde marke, genaamd het Immenbroeck te Wylen in 1516 door het klooster

aangekocht. Een gebaar tegenover de graaf van Bentheim om de gestichte boerderij Imhoff te kunnen uitbreiden.

Nadat in 1580 de bezittingen van het klooster als gevolg van de Hervorming zijn overgegaan aan de Staten van Overijssel, beheren de rentmeesters van deze Staten de bezittingen en innen zij de pacht. Uit de rekeningen van de rentmeesters komt dan in 1604 de volgende aantekening voor: 'Imhoff bij Lubbert bewoond'.

Inmiddels heeft in 1603 de door de provincie Overijssel aangestelde rentmeester geholpen met de wederopbouw van de hoeve door de bouw van een schaaapsschot dat 400 schapen kan huisvesten. Timmerman Jan Wyllems bouwde dit voor 62 guldens en 19 stuivers.

In 1604 is de volgende pachtakte opgemaakt: 'Imhoff. Die meijer up den Imhoff, umb datt dit erve aver twyntich **jaeren** belmundig gelegen, unde **meth bercken ende** ander quaet hollt aver **ende** aver doir wassen, hebbe hem dith erve anno 1604 denn **10e** February **verpachtet** seess **jaeren**, umb **all** dat **holt uyterraeden ende** toe suiveren, waervann hie die **ierste** drie **jaeren** sall gheven die seste garve, unnd die andere drie nhaevolgende **jaeren**, alle **jaer** die vyffte garve, und daimha die pacht, soe dath erve in voirydenn gedaenn hefft, wanthe hier licht **goith** landt **ende** kompt dith **jaer** dairvan noch niett.'

Het schijnt dat de maatregelen die Lubbert heeft moeten nemen om de boerderij weer in goede staat te krijgen, meer tijd in beslag hebben genomen dan in 1604 voorzien was. Want pas in 1612 vermeldt de rentmeester in zijn boekhouding de eerste pachtbetaling, namelijk **f** 39-4-0. Na 1612 volgt bijna een eeuw lang dezelfde aantekening in de boekhouding van de rentmeester: 'Imhoff toe Wylen **39~4~0'**. Behalve dat 1636 en 1637 blijktbaar een paar goede jaren zijn geweest, want dan staat als pachtsom opgetekend: '32 **g.g.** **44~16~0'**.

In het 1679 is in de zijkant van de boekhouding naast het stereotiepe 'Imhoff toe Wylen **39~4~0'** een bijzondere aantekening **gemaakt, namelijk**: 'dit behoort onder de goederen aan zijne Hoogheid gegeven'. Met zijne hoogheid wordt hier bedoeld Prins Willem 111 van **Oranje**. In 1680 waren er in Wielen nog maar vier boerderijen, namelijk Imhoff, **Tibert**, Jongkhuis en Roleffshuis. Imhoff was een (vol) erve, de andere drie een half erve.

De laatste beschrijving van de pachtbetaling door de rentmeesters vindt in 1704 plaats. Na 1700 verkopen de Staten van Overijssel blijktbaar hun bezittingen en is ook erve Imhoff in het bezit gekomen van pachter Imhoff.

(Bron: Vier eeuwen Iemhoff, kroniek van een boerengeslacht, door G.J. Iemhoff.)

- 2432 **FREERK HOMAN**, geb. **Yde** ca. 1575, landbouwer te Zeegse, schatbeurder te Vries, overl. Zeegse tussen 1654 en 1658.
- 2434 **BARELT JULSINGH** senior, landbouwer te Eext, ette voor Oostermoer 1639-1668, overl. Eext 1686, tr. ws. Gasselte 8-12-1618,
- 2435 **LAMM(ECHIEN) EHELING/ALINGE**, van Gasselte.
- 2436 = 2434
2437 = 2435
- 2448 **JOHAN HOMAN**, geb. **Yde** ca. 1580, landbouwer ald., ette voor Oostermoer 1646-1648, overl. ca. 1650.
- 2450 **HARMEN KIERS**, geb. Vries ca. 1590, **schulte** van Vries, tr.,
- 2451 **EVERTIEN KISTE**, geb. Vries ca. 1600, overl. na 1655.
- 2452 **JAN EGBERT WOLTERS**, onderschulte te Koekange 1642.
- 2454 **ENGELBERT ALLERSHOFF**, geb. Groningen 1580, brouwer, koopman, lid van het Brouwersgilde 1607, wonende aan de Brouwersgracht ald. 1607, **coopman** aan de

Turftorenstraat ald. 1620, overl. ald. 24-12-1638, tr. (1) ald. 23~11~1606 Ellijen Lutijens/Luitjens, tr. (2) ald. 14-5-1620,

2455 **HINDRICKIEN ALBERTS.**

(Bron: Ir. G.L. Meesters en W. Aldershof)

2456 = 2432

2458 = 2434

2459 = 2435

2488 ws. **JACOB BORS**, geb. ca. 1590, komende uit Holland, vertegenwoordiger van de Hollandse Compagnie van de 12 parten in Drenthe.

Jacob Bors is de enige in **Diever** of Hoogersmilde voorkomende Bors(ius), derhalve zal hij de vader zijn van Hendrick **Jacobs** Borsius.

(Bron: Inventaris van 'De archieven van de Heren van Hoogersmilde. De Hollandse Participanten van de Dieverder en **Leggeler** Smilderven en de familie Fledderus te Hoogersmilde')

2568 **HENRICK.**

2574 **JAN VAN OORT**, wonende te Groningen.

3200 **LUDOVICUS HONDIUS**, geb. Amsterdam 1598, predikant te Schagen, overl. ald. 1659, tr. ws. ald. 6-10-1623,

3201 **CATHALINA HENDRICKS DE BONT.**

(Bron: 'De **wackere** Hondt', door F.W. Hondius)

x111

4416 **HERMAN JOHANSZ DE VOS** gezeit **HUMMBLINCK**, geb. tussen 1525 en 1540..

Herman Johannesz is mogelijk gehuwd geweest met de laatste telg uit de familie Hummeldinck, welke vanaf ca. 1400 het erve Hummeldinge te Uffelte bewoonde.

Uit familie-aantekeningen blijkt dat er een akte van boedelscheiding bestaat gedateerd tussen 1610 en 1620 waarin gehandeld wordt over de nalatenschap van Hendrick Johansz de Vos, gewezen **paepe** en koopman, overleden te Amsterdam. Zijn goederen, bestaande uit huizen en landerijen, waren gelegen in Dwingelo, Wapserveen, Uffelte, Weststellingwerf en Amsterdam. Aangezien hij zelf geen kinderen had en zijn broers en zusters, die met name genoemd worden -waaronder **Herman** Johansz Hummelinck ~ al waren overleden, erfden diens kinderen of kleinkinderen.

Als broers en zusters van Hendrick **Johans** de Vos worden genoemd: Roeleff **Johans** de Vos, **chirurgyn te Meppel** (hij had een zoon Egbert die ook chirurgijn was), **Herman Johans** Hummelinck, Jacob **Johans** de Vos (zijn dochter Elisabeth **Jacobsdr** van Bettinga huwde mr. Symon Freddrix, chirurgyn te Leeuwarden), **Mette Johans** de Vos (haar dochter Grietien van Ruyen huwde Roeleff Bloemberg, kapitein) en Catharina **Johans** de Vos (haar kinderen waren **Meerten**, Hendrik en **Hester** Buys).

Als kinderen van **Herman Johans** Hummelinck worden genoemd: Johannes **Hermans** de Vos, pastor te Wolvega en Noordwolde, Egbert **Hermans** de Vos gezeit Hummelinck, Jacob **Hermans** de Vos gezeit Hummelinck, Frederik **Hermans** Hummelinck, mr. chirurgyn te Wolvega, Catharina **Hermans** de Vos, gehuwd met Meyne Hendriks, boer te Noordwolde, Rudolpha Hermas de Vos, gehuwd met mr. Wybrandt Jans te Steenwijk en Marchien **Hermans** de Vos, wonende te **Diever**.

(Bron: 'Het geslacht **Hummel/Hummelen**' door W.T. van der **Vleer**)

- 4448 = 4416
- 4477 BARBERA, overl. na 1592.
- 4696 = ws. 2352
- 4864 OLDE JOHAN HOMAN, geb. **Yde** ca. 1540, ette voor Oostermoer 1595, gemachtigde voor dominee Eildert Huisman te Vries (kwartier **2226**), overl. **Yde** na juni 1608 en voor 1610.
- In 1577 werd Olde Johan **Homan** verbannen wegens moord op Reyner Jans Bavinck. Later gerehabiliteerd, wellicht in verband met politieke veranderingen tussen 1577 en 1594. Hij was de 'nye **lere**' togedaan.
- 4896 HERMAN HOMAN, geb. **Yde** ca. 1550, landbouwer op plaats 4 (Homan-erve te **Yde**) 1627-1630, ette voor Oostermoer 1609-1627, tr. ws. Vries 11-11-1573,
- 4897 WENDELE THEN HOVE.
- 4902 COENRAAD KIST, geb. ca. 1565, wonende te Vries, tr. januari 1590,
- 4903 BERENTJE SPOLDERMAN/SPEULDERMAN.
- 4908 HARMEN ALLERSHOFF, ws. van Groningen, wonende ald., overl. voor januari 1617, tr. voor 1580,
- 4909 BARBER.
- 4910 ALBERT HINDRIX.
- 4912 = 4864
- 6400 JODOCUS DE HONT/HONDIUS, geb. Wakken (West-Vlaanderen) 14~10~1563, graveur, kartograaf, uitgever, drukker en boekverkoper in de Kalverstraat te Amsterdam, overl. ald. 16-2-1612, tr. London 11~4~1587,
- 6401 COLLETTA VAN DE KEERE, geb. Gent 1568, boekhandelaarster in de Kalverstraat te Amsterdam, overl. ald. 1629.

Jodocus de Hont liet zich Hondius noemen tijdens zijn Londonse periode. Het was in die dagen gebruikelijk dat men bij publicaties in het Latijn zijn naam latiniseerde. Jodocus Hondius was een beroemd kartograaf. Hij behoorde tot de groep Nederlandse geleerden die de basis legden voor de welvaart van de Gouden Eeuw. Juist in een tijd waarin Nederland zich op de zeevaart richtte was er behoefte aan kaarten. Jodocus maakte er talrijke. Hij had wetenschappelijke aanleg op het terrein van wiskunde, geografie en sterrenkunde en combineerde dit met artistieke vaardigheid en zakelijk talent.

Jodocus bestreek alle terreinen der kartografie. Hij was tekenaar, graveur, **calligraaf**, wiskundige, geograaf, linguïst, drukker en uitgever, instrumentmaker, lettersnijder en boekhandelaar. Een geniaal mens. Als kind bleek dit al. Zijn vader Olivier zei: 'niet als andere kinderen tot spelen en andere **kinderlijke** maligheden en tijdverquistingen geneghen zijnde'.

Acht jaar oud zijnde verhuisde Jodocus met zijn ouders van Wakken naar Gent. Daar leerde hij reeds de tekenkunst. Verder bekwaamde hij zich ~ zonder leermeesters ~ in het graveren in koper en het snijden in been. Snel steeg zijn roem. De Spaanse hertog van Parma kwam zelfs met opdrachten, en Jodocus werd een studiereis naar Rome in het vooruitzicht gesteld. Vader Olivier de Hondt voelde hier niet veel voor, hij stond immers aan de zijde der Reformatie. Wel liet hij zijn zoon Latijn en Grieks studeren.

In 1584 komt Parma met zijn leger voor Gent. De stad valt. Velen verlaten de stad en emigreerden naar elders. Jodocus was toen twintig jaar oud en behoorde tot de duizenden die in ballingschap gingen. Honderdduizenden zijn nadat Antwerpen en Gent in handen kwamen van Philips **II** uit Vlaanderen gevlucht.

Vlaanderen verarmde door deze vlucht van energieke en karaktervolle mensen. Noord-Nederland ~ met name Amsterdam ~ werd erdoor verrijkt, want velen kwamen zich hier vestigen en brachten door hun inbreng kunst, wetenschap, staatkunde, handel en nijverheid tot bloei.

Jodocus vestigde zich eerst in London, waar veel ballingen uit Gent waren aangekomen. In het machtige Engeland van koningin Elisabeth voelde men zich veilig. De toestand was toen (1584) ook in Noord-Nederland nog onzeker. Engeland was erg gastvrij; men zag immers die schare bekwame lieden met graagte komen. Jodocus huwde er met een Gents meisje, Colletta van de Keere.

Tijdens zijn verblijf in **London** heeft Jodocus zich bekwaamd in de toegepaste wetenschap der kartografie. Vele kaarten kwamen toen reeds van zijn hand, o.a. een Wereldkaart. Deze is bewaard gebleven in het Album Amicorum van zijn waarschijnlijke neef Petrus Hondius te Vlissingen. Laatstgenoemde was Vlissingens eerste predikant

In 1593 vestigde Jodocus zich als zelfstandig kartograaf in Amsterdam. **Prins Maurits** had in de Noordelijke Nederlanden de Spanjaarden op vele plaatsen teruggedrongen en in Amsterdam was het rustig en veilig. Het oorlogsgewoel was althans daar verstomd. Toen Jodocus er kwam wonen stond Amsterdam juist aan het begin van een indrukwekkende opkomst en bloei. Het centrum van de kartografie verplaatste zich naar Amsterdam, waarin Jodocus Hondius mede de toon aangaf. De meeste bekendheid verwierf Jodocus met de heruitgave en verbetering van **Mercators** Atlas. Mercator was een kartograaf die ~ veel ouder dan Jodocus ~ veel heeft bijgedragen om de kartografie van een handwerk tot exacte wetenschap te verheffen. Hij maakte een kaartboek met de naam Atlas in 1595. Het werd echter commercieel gezien geen **succes**.

Jodocus had de koperplaten van een kleinzoon van Mercator opgekocht en bewerkt. In 1606 lanceerde Hondius de eerste uitgave onder zijn **auspiciën**. Zij werd opgedragen aan de Staten Generaal, die hiervoor aan Hondius 700 ponden liet betalen.

Hondius was nu ook uitgever geworden. De Mercator-Hondius-Atlas nam een enorme vlucht, de ene oplage kwam na de andere. Talloze edities kwamen uit, met teksten in het Latijn, Nederlands, Frans, Engels en Duits. In totaal waren er 21 oplagen, 8 verschenen er tijdens zijn leven, de rest brachten zijn zoons Jodocus junior en **Henricus** tot stand. In de Atlas werd later een dubbelportret van Mercator en Hondius toegevoegd.

In 1607 gaf Hondius een zakeditie uit: de 'Atlas Minor'. Hiervan kwamen 6 herdrukken.

Waar Jodocus in 1593 in Amsterdam ging wonen is niet bekend. Op 31 december 1605 kocht hij echter een huis in de Kalverstraat van Claes Symonsz van **Heemskerck**, oud-schepen van de stad. Het huis komt voor op een tekening van Balthasar Floris Berckenrode. De gevel van het huis werd versierd met een gevelsteen met het Hondiusembleem 'De Wakkere Hond ~ de hond met de globe.

Op 16 februari 1612 overleed Jodocus plotseling 'door een grote verkoudenisse' en werd de twintigste in de Nieuwe **Zijds** Kapel te Amsterdam begraven. Zijn vrouw Coletta van de Keere zette tezamen met haar zoons Jodocus junior en Hendrik de zaak voort. In 1629 kwam zij te overlijden. Het uitgeversbedrijf werd daarna door genoemde zoons voortgezet.

(Bron: 'De **wakkere Hondt**', door F.W. Hondius)

XIV

8832 JOHAN DE VOS, geb. ca. 1500.

Uit de akte van boedelscheiding van de nalatenschap van **Hendrick** Johansz de Vos, gewezen **paepe** en koopman te Amsterdam, gedateerd tussen 1610 en 1620 komt naar voren dat de gezamenlijke voorvader van genoemde nakomelingen Johan de Vos is.

Zijn verdere afstamming is nog niet geheel duidelijk. Het voorzichtige vermoeden bestaat **dat** hij en zoon zou zijn van een zekere **Herman** de Vos, die een bastaardzoon zou zijn van Johan Hendriks de Vos van Steenwijk. Aldus is zijn nageslacht opgevoerd.

(Bron: 'Het geslacht **Hummel/Hummelen**' door W.T. van der **Vleer**)

8896 =8832

9728 JOHAN **HOMAN**, geb. **Yde** ca. 1520, overl. ald. na 1578, tr. (1) N.N., tr. (2),

9729 HENRICKA BAVINCK, overl. na 1599.

9792 = 9728
9793 = 9729

9794 OLDE STEVEN THEN HOVE, tr.,

9795 LAMME.

9806 HENDRIK SPOLDERMAN.

9816 **LOECH/LUCAS ALLERSHOFF**, geb. ws. Groningen 1510, **poorter 1531**, raadsheer van de stad Groningen 1576-1593, overl. ald. 22-6-1593, tr. (2) Alijdt Peters, tr. (1),

9817 HANNETGHEN ROELEFFS.

9824 = 9728
9825 = 9729

12800 OLIVIER DE HONDT, schepen van de heerlijkheid Wakken (West-Vlaanderen), tr.,

12801 PETRONELLA D'HAVERTUYN, geb. Gent.

Olivier woonde met zijn familie in Wakken, een klein plaatsje in Vlaanderen tussen Gent en Kortrijk. Olivier de Hondt is schepen geweest van de heerlijkheid Wakken, onder Adolf van **Bourgondië** (kleinzoon van Antoon van Bourgondie, natuurlijke zoon van Philips de Goede en Magdalena Bruaen, met de bijnaam de Grote Bastaard).

Waarschijnlijk heeft Olivier in het gevolg van Adolf van Bourgondië vaak in Gent vertoefd. Petronella **d'Havertuyn** kwam uit een Gentse familie. In 1565 verhuisde het gezin naar Gent. De reformatie, het optreden van Philips **II**, Alva's bloedraad en de troebelingen die daar een gevolg van waren, noodzaakten velen om in Gent of Antwerpen te gaan wonen. Vele Vlamingen gingen over naar de nieuwe leer. Ook de familie De Hondt sympathiseerde met de Reformatie. **De** Spaanse troepen onder Parma veroverden echter geheel Vlaanderen. In 1584 verscheen het leger van Parma voor de poorten van Gent. De Geuzen werden gedwongen de stad over te geven met de conditie, dat diegenen die niet terugkeerden tot het Roomse geloof de stad dienden te verlaten.

Of Olivier toen ook uit Gent is vertrokken is niet duidelijk. Waarschijnlijk vluchtte het gehele gezin naar London.

12802 HENDRIK VAN DE KEERE, boekdrukker en lettergieter te Gent, overl. ald. 1580.

XV

17664 ws. **HERMAN DE VOS**, geb. ca. 1465, hypothetisch opgevoerd, mogelijk ook geheten Roeleff, Jacob of Hendrik de Vos.

17792 = 17664

19456 ws. **JOHAN HOMAN/HAUEMAN**, geb. **Yde** ca. 1480, wonende thoe **Yde**, ette voor Oostermoer 1516~1518, 1532, 1533, 1547, 1553 en 1557, overl. **Yde** na 1565.

19584 = 19456
19648 = 19456

XVI

35328 ws. JOHAN HENDRIKS DE VOS VAN STEENWIJK, geb. ca. 1430, vermeld 1480-1482.

(Bron: 'Het geslacht De Vos van Steenwijk in het licht van Geschiedenis van de Drentse Adel', door Mr. A.N. baron de Vos van Steenwijk)

35584 = 35328

38912 ws. JOHAN HOUEMAN, geb. ca. 1450.

39168 = 38912

39296 = 38912

XVII

70656 HENRICK REINOLDS DE VOS VAN STEENWIJCK VAN PUTTEN, geb. ca. 1395, vermeld sedert 1426, richter van Veluwe 1436-1475, ritmeester te Harderwijk 1447, landdrost van Veluwe 1454, 1456 en 1457, burgemeester van Elburg 1474 en 1477, overl. 1478, tr.,

70657 MARGARETHA/MARGRIETE VAN UTERWIJCK/PUTTEN, geb. ca. 1400, vermeld 1451-1481.

Henrick de Vos van **Steenwijk** houdt in 1438 enige Hollandse burgers binnen Hattem in arrest. In 1446 cedeert zijn zuster Hadewich hem al haar rechten op Putten en **Dremp**. In dienst van hertog Arnold van Egmont wordt hij in 1447 door de stad Harderwijk als ritmeester genomen. Als erfgenaam van zijn moeder Aleyt wordt Hendrik in 1450 met al haar goederen beleend.

Op 9 juni 1455 wordt hij door de hertog van **Gelre** naar de stad Elburg gezonden om te spreken over het zenden van 20 gewapenden, die een maand bij de hertog in het vijandelijke land (Munster) moeten blijven. Het landdrostambt houdt hij in pandschap voor 7.516 Rijnse guldens en wordt daaraan gelost door Peter, bastaard van Egmont.

Van 1468-1474 heeft hij geschil met Elburg over de gruit en het gruitgeld binnen de stad en de stadsvrijheid. In 1470 cedeert zijn neef Johan van Alphen, ridder, hem al zijn aanspraken. Deze Johan van Alphen noemt Pelgrim van Putten zijn grootvader.

Op 5 februari 1476 ontslaat Hendrii **Mette** Claesdochter van alle horigheid en keurmedigheid zolang zij geestelijk is en in een convent blijft, maar zij zou hem en zijn erfgenamen horig en keurmedig blijven, wanneer zij een wereldlijk mens werd.

Hendrik moet in 1478 overleden zijn daar in dat jaar zijn zoon **Herman** met alle Puttense goederen beleend wordt. Zijn vrouw wordt als juffer Margriete van Putten nog vermeld in 1481.

(Bron: 'Het geslacht De Vos van Steenwijk in het licht van Geschiedenis van de Drentse Adel', door Mr. A.N. baron de Vos van Steenwijk)

71168 = 70656

71169 = 70657

77824 SICKE HOVEMAN, geb. ca. 1420, overl. voor 1475, vermoord te **Yde** door Johan Jalinge, of ROELOF HOVEMAN, geb. ca. 1420, lid van het Brouwersgilde te Groningen 1460.

(Bron betreffende kwartieren **Homan**: 'Het Drents-Groningse geslacht **Homan**, **Linthorst~Homan** en Ten Berge **Homan**' door H.J. Dik en W.T. **Vleer**)

78336 = 77824

78592 = 77824

XVIII

- 141312 **REYNALT/REYNOLT DE VOS VAN STEENWIJCK**, geb. ca. 1360, vermeld 1395, raadsman van Groningen, overl. 1448, tr.,
- 141313 **ALEYT VAN PUTTEN**, geb. ca. 1365, vermeld 1399, overl. 1450.

Reynolt de Vos wordt voor het eerst vermeld, wanneer hij met vele andere Drenten, Frederik van Blankenheim, de bisschop van Utrecht, als landsheer aanvaardt. Deze bisschop, die in 1393 Floris van Wevelichoven was opgevolgd, maakte op 19 augustus 1395 een einde aan de heerschappij van de heren van Coevorden.

In 1399 blijkt Reynalt gehuwd te zijn met Aleyt, Pelgrims dochter. Hij behoort in 1408 tot de schildboortige lieden van Drenthe, die worden opgeroepen om recht te spreken in een leenkwestie. In 1415 behoort hij tot **degenen**, die Groningen veroveren op de Schieringers. Hij behoort tot de raadslieden van deze stad, die de bisschop beloven de stad te bewaken tegen de vijanden van het Sticht en hem erkennen als de heer van Coevorden en Drenthe.

Voor de prebende van zijn dochter Herbrande, non te Assen, draagt hij in 1416 een opbrengst uit zijn tienden te **Schoenlo** in de kerspel Rolde over aan het klooster te Assen.

Door de hertog van **Gelre** worden hij en zijn vrouw in 1420 beleend met het huis te Putten, 36 beleende mannen, de horige luiden van Oosterwolde, de hof te Doornspijk en met het gericht te Drempt geheten Schottinge in de Graafschap. Verdere beleningen volgen in 1424: de tienden te Telgt bij Ermelo, het borchleen te Vollenhove, met 32 leenmannen, de tienden te Putten bij Elburg, te **Heerde, Vorchten**, Wesep en Spankeren, het dagelijks gericht te Hollandshuis, de visserij in des graven net enz.

In 1428 behoort hij tot **degenen** die vijanden van het Sticht geworden zijn ter wille van hertog Amoud van Egmont. Hij is inmiddels in de Ridderschap van Veluwe opgenomen. Voor zijn dochter Mechteld, eveneens non te Assen, draagt hij in 1431 vier mud rogge aan dit klooster over.

Met zijn neven Hendrik en Arend is hij op 29 september 1436 scheidsman bij een erfenisverdeling tussen Hendriks zonen. In hetzelfde jaar zegelt hij met zijn zoon Hendrik een verbond tussen de Ridderschap van Veluwe en de steden Arnhem, Harderwijk, Wageningen, Hattem en Elburg.

In 1442 zien we hem in een akte met zijn vrouw, zijn zoon Hendrik en zijn dochters Hadewich, weduwe van Johan bastaard van **Beyeren**, en Mechtelt, non te Assen. In 1443 blijkt hij te zijn overleden, daar dan zijn neef Hendrik de schenkingen aan het klooster te Assen ten behoeve van Reynolts dochters Herbrande en Mechteld bevestigt.

Aleyt overlijdt in 1450, daar dan haar zoon Hendrik, als haar erfgenaam met Puttense goederen beleend wordt.

(Bron: 'Het geslacht De Vos van Steenwijk in het licht van Geschiedenis van de Drentse Adel', door Mr. A.N. baron de Vos van Steenwijk)

- 142336 = 141312
142337 = 141313

XIX

- 282624 **JOHAN(NES) VOS VAN DEN GOER** alias (D(I)E) VOS VAN STEENWI(J)C(K), geb. ca. 1325, vermeld 1354, overl. 1397, tr. 1354,
- 282625 **HADEWICH/HADEWIG VAN ANSEN**, geb. ca. 1330, vermeld 1354, overl. 1406.

Johan Vos van den **Goer** alias de Vos van **Steenwijck**, tweede zoon van Coenraad van den **Goer**, wordt voor het eerst vermeld op 2 april 1354. Van deze datum dateert een beschikking van paus Innocentius VI, waarbij deze dispensatie verleent voor **Johans** huwelijk met Hadewich van **Ansen**, dochter van Bertolt van **Ansen**, zijn nicht in de vierde (kanonieke) graad. Deze pauselijke beschikking, gegeven te Avignon, zegt ondermeer:

'De eerwaarde broeder, bisschop van Utrecht, heil. Onlangs is bij Ons van de zijde van Onze geliefde zoon, de edele heer (nobilis vir) Johan, gezegd Vos van den **Goer**, domicellus, en van Onze geliefde in Christus, de edele vrouwe (nobilis mulieris) Hadewig van Aushem (lees: **Ansen**), domicella, van Uw

diocees, een verzoekschrift binnengekomen, inhoudende dat dezelve, terwille van het goed van vrede en eensgezindheid en wegens verschillende ernstige veten, die zijn ontstaan en die dagelijks weer rijzen tussen hun bloedverwanten en vrienden, zich door huwelijksband aan elkaar wensden te verbinden. . . Wij dragen U op om, indien het zo gesteld is met deze Johan en Hadewig, hen in de echt te verenigen ondanks het beletsel dat voortvloeit uit hun bloedverwantschap.'

De reden voor het huwelijk doet wat vreemd aan, maar wordt meer begrijpelijk, indien men andere pauselijk dispensaties van die tijd leest. Het toenmalige kanonieke recht had de huwelijksbeletsel doorgetrokken tot de vierde kanonieke graad, dit is de achtste graad volgens de huidige berekening, dus tot en met kleinkinderen van volle neven.

Deze huwelijksdispensatie is het enige stuk, waarin Johan als 'Vos van den **Goer**' voorkomt; daarna wordt hij uitsluitend vermeld als '(de) Vos van Steenwijck'. Hij was daarmee de eerste van die naam. Van zijn broers noemt de oudste zich Roelof van Steenwijck. Zijn broer Egbert, die geestelijke was, vindt men vermeld als Egbert van Ghore anders geheten van Steenwijck, en ook wel genoemd naar zijn parochie Egbert van Westerhesselen of van Hesselen (thans Havelte).

De familietraditie wil, dat Johan de bijnaam 'de Vos' ontving vanwege zijn rode haar. Zodoende werd de oudste dubbelnaam van Nederland geschapen. Hadewich van **Ansen** was een erfdochter en bracht ten huwelijk de hof en andere goederen te **Ansen**, de hof te Dwingelo, de tienden te **Dwingelo** en Lede, en de goederen Batinge, Endelinge en Smedinge.

Op 30 april 1360 was Johan getuige toen **Arent** Huys aan Johan Bodekinghe de halve smalle tienden verkocht en opdroeg, die hij bezat uit diens hofstede te Lhee. Hij wordt in deze oorkonde genoemd 'Johan die Vos van Steenwic'. Aan dezelfde persoon werd de andere helft van deze tienden in 1371 verkocht door **Henric** van Echten. Voor Johan heer van Ruinen was hij getuige, toen deze op 31 oktober 1363 met toestemming van diens vrouw Swedera van Rechteren en dochter **Bertrade** ten bate van het klooster Dikninge afstand deed van enige rechten op personen en goederen in zijn heerlijkheid. Hij wordt in deze in het latijn gestelde akte 'Johannes Vos de Steenwijck' genoemd. Zijn medegetuigen waren de bisschop van Utrecht (Johan van **Arkel**), de 'strenuus **baro**' Reynold heer van Coevorden, Egbert cureit in Westerhesselen (zijn broer), Johan van den Clooster, ridder, en de 'communitas terrae Drenthiae'. **Op** 29 september 1364 gaf Johan heer van Ruinen aan de abt van het klooster Dikninge kwijting van een som van 400 Bruggese schilden, voor welke som borg hadden gestaan Reynolt van den Clooster, Johan Vos van Steenwijck en Roelof van Echten. Als 'Johan van Steenwijck dictus Vos' komt hij voor met de getuigen heer Egbert, cureit te Hesselen, heer Johan van Coevorden, ridder, Diederik van Rutenbergh en Reynalt van den Clooster, wanneer op 13 september 1368 de deken van Drenthe, **Marcelis** van Zuidlaren, uitspraak doet in een geschil over het onderhoud der kerk te Ruinen, tussen de heer en kerspellieden van Ruinen en het klooster Dikninge.

Op 14 november van genoemd jaar werd Johan beleend met tienden bij de **Reest** door Cyse van **Ansen** de oude. In 1369 kocht hij van Cyse van **Ansen** dolde en diens zoon Cyse van Artsen de jonge hun goed Scheerhom in het kerpsel Emblicheim.

Met Reynolt van den Clooster en Johan Haghen zegelde hij op 26 juni 1370 een brief waarbij Wenemar van Berspys aan de abt van Dikninge een rente uit 't goed Zuedebringhe in de marke van **Ansen** overdroeg. Op 11 november 1375 bezegelen Roelof van Steenwijck, ambtman van Drenthe, Johan die Vos van Steenwijck en Ghert Guedesing een akte waarbij Johan heer van Ruinen al zijn goederen aanwezig op de Oldenhof (het huis te Ruinen) overdroeg aan zijn vrouw Swedera. De zegels van Roelof en Johan vertonen een driehoekig schild met vijf rechterschuimbalken en een zoom met acht penningen. Johan heer van Ruinen, ridder, verkocht op 30 april 1376 een aantal roggepachten aan Johan de Vos van Steenwijck en **Arent** Huys uit goederen te Empne (Emmen) en Exlo, die hem aangekomen waren van Egbert van Peize, heer **Egbertszoon**.

Dezelfde heer van Ruinen overleed in 1379 zonder kinderen na te laten. Zijn enige dochter **Bertrade** was voor hem heengegaan. Zijn erfenis werd op 12 november 1380 gedeeld door **Arent** Huys en Roelof **Polman**, beiden vermoedelijk achterneven van de overledene. De magesheidsbrief werd bezegeld door de erven, door **Herman** cureit te Peize, deken van Drenthe, Roelof van Steenwijck, Johan de Vos van Steenwijck, Hendrik **Polman** en Jan van Haren Mensing.

In de Cameraarsrekeningen van Deventer leest men, dat op 23 februari 1382 een bode van Deventer gelopen is naar Vollenhove met een brief van de stad aan Hake **vanden** Rutenbergh, handelend over de vrede die de bisschop tot stand had gebracht tussen Deventer en de Friezen, en voorts met een brief is gelopen naar **Husiken** (**Arent** Huys, heer van Ruinen) **ende** Vos van Styenwijck' met het antwoord der drie

steden, dat zij geklaagd hadden over de bisschop. Op 30 november van dit jaar geven de bestuurders van de kerk te **Dwingelo** toestemming voor de stichting van een altaar in deze kerk door Johan en dienstvrou Hadewich van **Ansen**. Deze stichting werd op 21 september 1388 bekrachtigd door Frederik van Wevelichoven, bisschop van Utrecht. Dit Onze Lieve Vrouwe-altaar werd door Johan en Hadewich begiftigd met opbrengsten uit goederen te Beilen, Buddingwolt, Staphorst en **Diever** en met landerijen te Lhee. De Stichters behielden zich het recht van presentatie (van de vicaris) voor, mits met goedvinden van de pastoor. Zij verklaarden de geschonken goederen geestelijk te wezen en kerkelijk recht te zullen genieten.

In een lijst van leenmannen van het Sticht van ca. 1382 vindt men vermeld onder het hoofd 'Dit syn die manne (lees: leenmannen) in Drenthe': 'Item Jan de Vos van Steenwiic hout den hof to Dwinghelo, Batinghergoet **ende Watermole** mit horen toebehoren, Endelinger **ende** Smedingergoet **ende** den vrien tienden to Lede **ende** to Dwinghelo, smal **ende** grof, mit sinen toebehoren'.

Johan trad hier als leenman voor zijn vrouw op. De hof van **Dwingelo** was van oude datum. In 1236 moeten de broers en ridders Johannes en Laurentius (van Ruinen) een zekere opbrengst betalen aan het klooster te Ruinen 'de **domo** in Twinglo', uit het huis in Dwingelo. Reeds in een register van inkomsten van de proosdij van Sint Pieter te Utrecht van 1292-1304 is sprake van een Batingehus.

Op 6 december 1387 verklaren de broers **Arent** en Johan van Steenwijck aan Ludekine Meninghe verkocht en bij stoklegging overgedragen te hebben een jaarlijkse opbrengst uit Benninghegoed te Holte (bij Beilen). De voornoemde broers vroegen 'Johan de Vos, hun oom, en diens zoon Coenraad de Vos, hun neef deze akte mede te bezegelen. Van het randschrift van deze zegel is nog zichtbaar: 'S. IOHANNIS DE VOS . . .!.

Dinsdag na Sint Bartelomeus 1388 schonken Johan de Vos van Steenwijck en Cyse van **Ansen** aan het klooster te Assen een akker gelegen op de Ball(ö)er-es ter nagedachtenis aan heer **Alef van Ansen, kerkheer** te Rolde. Het convent deed daarmee afstand van vorderingen, die het nog mocht hebben op heer Alef en diens erfgenamen. Het leenregister van Frederik van Blankenheim vermeldt op 30 april 1394: 'Item sselve **dage** Hadewych van Ansem des Vosses wijf van **Steenwijck versocht ende** ontving den hof te Dwingele **ende** die watermole. Item Batinge guet, Endelinge, Smedinge. Item den vryen tienden toe Lede **ende** den vryen tiende toe Dwingele'.

Van 24 augustus 1394 dateert een akte waarin Otto Folkerdinc, priester te Groningen, verklaart dat Johan de Vos, Henrick **Polman** en Gherd **Hoptes** buiten het stadsrecht van Groningen gevangen hadden Folne en Harke Lippema uit Achterkarspel. Een losprijs was hen uitbetaald te Rolde. Deze gevangenneming zal in een vroeger jaar hebben plaats gevonden, in het kader van de strijd **tussen** de Schieringers en Vetkopers.

Johan maakte op 11 maart 1395 bekend, dat hij een hofstede gelegen binnen Steenwijck verhuurd had aan heer Johan van Wapse, vicaris van het Onze Lieve Vrouwe altaar in de kerk aldaar, dat gesticht was door 'zijn broer Egbert van Westerhesselen'. Deze hofstede werd omschreven als een de westzijde te grenzen aan zijn eigen hofstede, die bewoond werd door een aantal nadergenoemde personen. De huurprijs bedroeg 18 Vlaamse groten 's jaar. Als getuigen waren bij deze rechtshandeling aanwezig 'heer Egbert van Hesselen, mynen broder voerseghet, heer Coinraet van den Ghore, cureyt tho Dalen, Amt **Hues**, here van Rune en Johan Wilderive (lees: Wilderinc), **schulte** te **Steenwick**'.

Hoe groot zijn bezit aan goederen binnen Steenwijck was blijkt uit een boedelscheiding van het jaar 1408. Het betrof hier een verdeling van goederen tussen **Johans** zonen Coenraad en Reynolt, en de kinderen van zijn overleden zoon Bertolt de Vos. Aan laatsten werd toebedeeld de Coenraadshof te Steenwijck met al zijn toebehoren, alle hofsteden binnen Steenwijck, die aan Johan en Hadewich toebehoorden en land aan de andere zijde van de A strekkende tot Eesveen genaamd de Conraad's mate en de Coenraads weide. Deze kinderen ontvingen verder de hof te **Ansen** en een groot aantal goederen en pachten. Wanneer men bedenkt dat ook **Johans** broers Roelof en Egbert goederen te Steenwijck bezaten, dan kan men niet anders dan concluderen, dat het goederenbezit van de familie daar ter plaatse omvangrijk is geweest.

In augustus 1395 verscheen bisschop Frederik van Blankenheim met een leger voor Coevorden en dwong het kasteel tot overgave. Hiermee maakte hij een einde aan het gezag van Reynolt IV van Coevorden over Drenthe. Hij liet zich door de **Drenthen** als landsheer huldigen, na hen een aantal privileges te hebben toegekend. Onder de vooraanstaande Drenten, die de bisschop als landsheer huldigden worden met name genoemd Johan de Vos en de broers Coenraad. Bertolt en Reynolt de Vos, zijn zonen.

Johan wordt voor het laatst vermeld in het jaar 1396. Op 12 november nam hij zijn eerst **wasteken** tegen Cyse van **Ansen**, wegens een vordering van 1.000 Franse schilden. Op 26 november nam hij zijn tweede wasteken; op 10 december compareerden beide partijen voor de bisschop, doch deze verdaagde de zaak. Op 14 december stelde Johan zijn zoon Reynolt tot momber. Hierna hoort men niet meer van hem. Zijn weduwe komt voor in een akte van 25 maart 1404. Hierin wordt door Reynolt Hughinc, burger van Groningen, verkocht aan 'Joffer Hadewich de Vos van **Dwingelo** en haar zonen en erfgenamen Conraet en Reynolt Vos' het erve en goed de Oosterhof te Dwingelo. Hadewich zal in 1406 zijn overleden. Op 30 oktober van dat jaar werd Coenraad als oudste zoon 'na dode van Hadewich van **Ansen**, zijn moeder' beleend met de hof te **Dwingelo** enz.

(Bron: 'Het geslacht De Vos van Steenwijk in het licht van Geschiedenis van de Drentse Adel', door Mr. A.N. baron de Vos van Steenwijk)

282626 PELGRIM VAN **PUTTEN**, geb. ca. 1330, vermeld 1370-1418, overl. 1420, tr. (2) ca. 1399 Jutte van Arnhem, vermeld 1446, tr. (1) voor 1375,

282627 KATHARINA VAN ZINDEREN, geb. ca. 1330.

(Bron: 'Het geslacht De Vos van Steenwijk in het licht van Geschiedenis van de Drentse Adel', door Mr. A.N. baron de Vos van Steenwijk)

284672 = 282624

284673 = 282625

284674 = 282626

284675 = 282627

XX

565248 **CO(E)NRA(A)D(US) (VAN)/IN DE(N) GO(E)R(E)/UTENGORE**, geb. ca. 1290, vermeld 1318~1340, tr.,

565249 N.N. VAN **ANSEN** CYSEDR, geb. ca. 1295.

Coenraad van den **Goer** is de stamvader van het geslacht Van Steenwijk ~ De Vos van Steenwijk en wordt vermeld van 1318~1340. Hij bezat vele goederen in en om Steenwijk, waaronder binnen Steenwijk een hof genaamd de Coenraetshof en buiten Steenwijk de Coenraetsmaete. Of deze bezittingen zijn naam droegen of die van een gelijknamige voorvader is niet bekend. Hij noemde zich naar het aan Steenwijk grenzende goed 'In den **Goere**'. Goor (**goer**) is een ander woord voor laag gelegen gebied of moeras. Een oorkonde van het jaar 1260 vertelt, dat bisschop Henrick van Vianden 'het land genaamd Gore' schonk aan meester Arnold, hoofdpriester der kerk te Steenwijk, om daarop een huis te bouwen. Vermoedelijk is dit dezelfde persoon als de van 1274 tot 1288 voorkomende Arnold van Steenwijk, deken van Oldenzaal.

Coenraads zegel geeft als randschrift 'S. CONRADI IN DEN GHORE'. Dat hij de vader was van de broers Roelof van Steenwijk, Johan Vos van den **Goer** alias de Vos van Steenwijk en Egbert van den Ghore alias dictus van Steenwijk, wordt nergens met zoveel woorden gezegd, doch is uit vele omstandigheden af te leiden. De derde generatie telt twee Coenraads, de ene is de oudste zoon van Johan voornoemd, de andere, 'Coenraad van den Ghore' cureit te Dalen, moet een zoon van Roelof voornoemd zijn geweest. De voornaam Coenraad kwam in geen ander Drents of Overijssels geslacht van die tijd voor, althans niet als leidnaam, als zich telkens herhalende voornaam.

Voor de herkomst van Coenraad is diens wapen een belangrijke aanwijzing. Het geluk wil, dat zijn zegel behouden is gebleven. Het hangt vrij onbeschadigd aan charters van 7 september 1324 en 10 oktober 1340. Dit zegel toont een gedeeld wapen met rechts twee palen en een schildhoofd en links het huidige familiewapen. Uit dit wapen werd de gevolgtrekking gemaakt, dat de rechter helft het wapen van Coenraads onbekende moeder is geweest en de linker helft dat van zijn vader, het agnatisch stamwapen.

Verder werd uit dit wapen geconcludeerd, dat de moeder een erfdochter was en dat zij het goederenbezit bij Dalen heeft aangebracht. Dit moederlijke wapen vertoont gelijkenis met dat van het geslacht Van **Haeren**.

Coenraad van den **Goer** vindt men voor het eerst vermeld in een akte van 29 augustus 1318. Op deze datum verklaarden Otto van Norch en Coenraad, ten overstaan van schepenen van Kampen, dat zij een zekere geldsom hadden geleend en dat zij bij niet betaling zouden **leisten** binnen Kampen. Hij wordt in deze akte 'Conradus de Gore' genoemd.

Zijn leven heeft in het teken gestaan van oorlog en partijtwisten, die in het begin van de veertiende eeuw in het Land van Vollenhove en Drenthe hebben gewoed. Laatstgenoemde twisten zullen wel een zeker verband hebben gehad met die in Groningen en de Friese landen, eerst tussen de Gelkingen en Groenenbergen, later tussen de Schieringers en Vetkopers. Coenraad zal meer dan eens van hof en haard verdreven zijn. Steenwijk geraakte in handen van de Friezen. In Drenthe geraakte de bisschoppelijke partij, waartoe ook Coenraad behoorde, zodanig aan de verliezende hand, dat haar aanhangers het land moesten ruimen en **hun** bezittingen verbeurd werden verklaard.

Van 7 september 1324 is een oorkonde, waarin een aantal Drentse edelen de bisschop van Utrecht, Jan van Diest, beloofden bij te staan tegen de Drenten. Het waren **Henric** van Norch, ridder, diens zonen Arend, **Henric** en Roelof, Roelof van Langelo, **Menso** van Echten, Gerrit Clencke en diens broer Jan, Otto van Norch, **Volkier** de zoon van vrouwe Ermgard en diens broer Rutger, Conraerd van den Ghore en diens broer Jan, en Ebrecht van Echten, knapen. Daar het land van Drenthe hen zelf, hun huizen en hun goederen geweld had aangedaan, beloofden zij de bisschop en diens opvolgers met raad bij te staan en met al hun macht te helpen om het land van Drenthe te heroveren, alsook alle goederen die het Sticht in het land van Drenthe had. Zij zouden de bisschop van Utrecht en het Sticht van Utrecht trouw dienen en bijstaan, en nimmer een verdrag sluiten met de Drenten buiten de bisschop om. Alle oorlogsbuit zouden zij met de bisschop delen, als bij de krijgstoet de banier van de bisschop, diens schout of knapen aanwezig waren.

Aan dit charter hangt ondermeer het zegel van Coenraad van den **Goer**: gedeeld, rechts twee palen en een schildhoofd, links als **Henric** van Norch (vijf rechterschuimbalken en een schildzoom met acht penningen), randschrift 'S . CONRA. ..N GHORE'.

De bisschop beloofde op zijn beurt de genoemde edelen te helpen en buiten hen om geen verdrag met de Drenten te sluiten, als ook de buit met hen te delen. Vreemd genoeg is de lijst van edelen nu uitgebreid met **Henric** van Eelde en **Herman Polman**.

Verschillende jaren heeft de Norchse partij buiten Drenthe vertoefd. Op 26 december 1324 waarschuwden de bestuurders van Drenthe de schout en kerspelburen van Vollenhove, de schepenen van Kampen, Zwolle, Hasselt en Steenwijk, de kerspelburen van Giethoom, Wanneperveen, Rouveen en Staphorst om de Drenten, die het gewest verlaten hadden en het nu met roof en brandstichting overvielen, niet te helpen, daar zij anders mede schuldig zouden worden gehouden aan deze daden van geweld.

Op 24 november 1325 heeft de bisschop getracht vrede te stichten en op zijn slot te Vollenhove een arbitrale uitspraak gedaan in de geschillen. De ijverige klerk, die een aantekening omtrent deze uitspraak in de Drentse geschillen heeft overgeleverd vertelt wel, dat deze gedaan is in de zaal van het kasteel omstreeks 9 uur 's avonds, maar geeft niet de inhoud. Wel heeft hij vermeld, dat als borgen voor de bisschop optraden Arend van Norch, de zoon van heer Heyne, **Menso** van Echten, **Volkier** de zoon van Ebrecht van Echten, **Arent Lansenc** van Ruinen, Jan Calf, Jan van Echten en diens broer **Volkier** en de zoon van Roelof **Polman**.

Voor de Drenten stonden borg Gerard Clencke, Otto van Norch, **Henric** van Eelde, Bertold Knas, Ebert van Peise, Conrard in de Ghore, Gerrit Mensing, de jonge Tyse, Hetman **Polman**, Ebert van Echten, Roelof van Langelo, Henrich van Norch, **Henric** van **Ansen** en diens zoon Cyse, zijn broer Ludekin Bolenzoon, Bertold Hiddingh e.a. Men ziet dat de borgen gelijkelijk over de twee vijandelijke kampen **verdeeld** waren.

Toch zou het nog enkele jaren duren voor de Norchse partij en daarmee Coenraad van den **Goer** weer binnen Drenthe konden komen. De uitgewekenen hebben vermoedelijk hoofdzakelijk hun toevlucht gevonden binnen Kampen. Van 22 september 1327 dateert een akte, waarin Johan Clencke en zijn zoon Gerard ten overstaan van schepenen van Kampen verklaarden, dat zij aan het klooster Dikninge renten hadden verkocht uit een goed te **Wijster**. Zij beloofden te leveren zodra zij veilig binnen Drenthe zouden kunnen terugkeren. Bij niet nakoming van de belofte zouden zij met Otto van Norch en Coenradus de **Goer** gaan **inliggen** te Vollenhove in het hospitium van Johannes. Zelfs in 1335 was Jan Clencke nog in oorlog met die van Coevorden.

Coenraad van den **Goer** komt men in de **Kamper** schepenakten van de jaren 1325-1327 herhaalde malen tegen. Hij verklaarde dan geld te hebben geleend of borg te stan voor geldleningen van zijn uitgeweken vrienden. In beide gevallen volgde de belofte om te zullen **leisten** binnen Kampen. Een van de geldleningen was wegens gekochte tarwe. De vriende waren Otto van Norch, de broers Gerard en Jan Clencke, Alfert van (der) **Scuren**, Rudolf van Norch zoon van de heer Heyne, Arnold Lansinc van Ruinen e.a. Na 1328 zijn in Kampen geen leistungscontracten meer ingeschreven.

Op 10 juni 1327 berichtten deken en kapittel ten Dom aan Reynalt burggraaf van Coevorden en het gemene land van Drenthe, dat zij de bisschop verzocht hadden 'de verbannen lieden van Norch' weer toe te laten en de vier door hem aangegeven borgen schadeloos te houden. Deken en kapittel zouden uitspraak doen over de punten van geschil, indien de geadresseerden dit ook wensten. Duidelijk is, dat terwijl de Norchse partij aan de zijde van de bisschop stond, Reynalt van Coevorden tot de tegenpartij behoorde.

Op 25 maart 1334 verkochten Otto van Norch, zijn vrouw Yda, zijn kinderen Wicher, Johan en **Herman**, en zijn broer Wicher, kanunnik te Steenwijk, tienden te Halen aan de abt van Dikninge met het recht van herberg vier maal 's jaars, doch uitgezonderd de smalle tienden uit de hof te Halen en Nijsinghe-goed. Zij verzochten hun **maghen** (verwanten) **Herman** Polleman **ende** Coenrade van den **Goer** mede te zegelen.

Op 26 maart 1336 verklaarden de gemeenten van Paaslo en Dodoveen, dat de bisschop hun vergunning had verleend bij Paaslo een kerk te bouwen met de rechten van begrafenis en doop. Zij beloofden bestaande rechten te zullen eerbiedigen, in het bijzonder die van de moederkerk te Steenwijk en dat ieder huis van hun parochie aan die kerk jaarlijks een hoen zou opbrengen. Op hun verzoek werd de oorkonde bezegeld door Rodolf pastoor te Vollenhove, Johan van Kuinre en **Henric** van Ees, ridders, Albert, decaan van de kerk te Steenwijk en Conradus in den Gore, famulus. Gezien de getuigen die allen uit de direkte omgeving zijn, toont deze akte, dat Coenraad te Steenwijk was teruggekeerd.

Men hoort voor het laatst van Coenraad op 10 oktober 1340 wanneer hij met Bertold Klaas van Eelde, Bertold van **Ansen**, Otto Haerthinge van Haren, Otto Dusewold van Dilgt en Alf Mensinge verklaarde het vredegeld van 1.000 mark van de stad Groningen te hebben ontvangen vanwege de Friezen, die hun vriend **upper** Borch dood geslagen hadden.

Coenraad zal gehuwd zijn geweest met een dochter van Cyse van **Ansen**, zoon van Heino van **Ansen**. Hiervoor pleit het volgende. Johan de Vos van Steenwijk Coenraadszoon en Cyse van **Ansen** de jonge komen in 1388 voor als erfgenamen van wijlen heer Alef van **Ansen**, pastoor te Rolde. Johan de Vos huwde Hadewich van **Ansen** Bertoltsdochter. De huwelijksdispensatie van de paus zegt, dat zij elkaar bestonden in de achtste graad van bloedverwantschap. Johan werd in 1367 beleend met de tienden aan de Reest. Leenheer was Cyse van **Ansen** de oude. In 1313 was Heino van **Ansen** eigenaar van de hof Scheerhom te Emlichheim in het graafschap Bentheim. Deze hof werd in 1369 verkocht door Cyse van Artsen de oude en diens zoon Cyse van **Ansen** de jonge aan Johan de Vos van Steenwijk.

(Bron: 'Het geslacht De Vos van Steenwijk in het licht van Geschiedenis van de Drentse Adel', door Mr. A.N. baron de Vos van Steenwijk)

565250 **BERTOLT VAN ANSEN**, geb. ca. 1295, vermeld 13 16~1340.

(Bron: 'Het geslacht De Vos van Steenwijk in het licht van Geschiedenis van de Drentse Adel', door Mr. A.N. baron de Vos van Steenwijk)

565252 **HERBEREN/HERBERT VAN PUTTEN**, geb. ca. 1300, vermeld 1356-1377, tr.,

565253 **ALEID VAN OOSTENWOLDE**, geb. ca. 1300, vermeld 1356-1372.

In het midden van de veertiende eeuw is Herbem van Putten in openlijke strijd geraakt met de stad Kampen. De redenen van het conflict waren de rechten van Herbem in Kamperveen en de bouw van zijn nieuwe slot, genaamd Puttenstein, bij Oldenbroek. Vanuit dit nieuwe kasteel beheersten de **Puttens** het wegenstelsel op de noordelijke Veluwe en de scheepvaart op de IJssel. Herbem van Putten heeft Kampen en andere steden in de omtrek het leven moeilijk gemaakt.

Zolang evenwel Jan Vemenburg bisschop van Utrecht was, had hij niet veel te vrezen. Dit was geen sterke landsheer. Anders werd dit onder de nieuwe bisschop, **Arent van Hoorne**. Het kwam tot een schandaal. Toen Herbem in oktober 1372 naar Zwolle kwam, om daar met zijn **Stichtse** lenen te worden

herbeleend, weigerde de bisschop dit te doen en overstelpde Herbem met bittere verwijten over zijn gewelddadigheden op **Stichts** grondgebied. Hij moest onbeleend naar huis terugkeren.

In 1371 was hertog Eduard van **Gelre** op het slagveld van Baesweiler door een pijlschot gedood. Zijn broer Reinald werd daarop uit zijn cel op slot Nyenbeek gehaald, maar overleed drie maanden later. De broers lieten geen wettige kinderen na en twee halfzusters begonnen de strijd om de vacante troon. Mechteld had de oudste rechten; Maria, de jongste dochter, gehuwd met de hertog van Gulik, wist van de keizer gedaan te krijgen, dat haar minderjarige zootje Willem met het hertogdom **Gelre** werd beleend. Mechteld kreeg de steun van de bisschop van Utrecht en van de Heeckerens, Willem van Gulik kreeg steun van de graaf van Holland en van de Bronckhorsten. Hiermede was binnen **Gelre** een burgeroorlog geboren, die ruim zeven jaar zou duren.

De Van Puttens hebben zich in deze strijd geschaard aan de zijde van de Bronckhorsten, met wie zij door familiebanden verbonden waren. Dit maakte hen vijand van de bisschop en van diens stad Kampen. Maar Kampen zag liever geen openlijk conflict. Daarom gaf de stad gehoor aan een voorstel van Herbem om een overeenkomst te sluiten, waarbij de heren Van Putten en de stad beloofden elkaar met rust te laten en bij een aanval, van welke zijde ook, elkaar te steunen. Dit defensief verbond werd nog in 1372 gesloten. Er was nog een andere reden, dat Herbem zich wel aan de zijde van Willem van Gulik moest opstellen. Toen hertog Eduard overleed, liet hij een verloofde achter, Catharina, dochter van **Albrecht van Beyeren**, graaf van Holland. Bij huwelijkstraktaat was overeengekomen, dat zij bij het overlijden van haar man, de Veluwe als weduwe-goed zou krijgen. Hiermede had Herbem dus een nieuwe leenheer gekregen, de graaf van Holland. Hij had dan ook in zijn vredesvoorstel aan de stad Kampen het zinnetje gezet: 'wentet krenklic in den lande steet, went de slote de ic under heb de sin des greven van Hollant **ende** myr vrouwen sie dochter **ende** horen **oene** toe verantwoord, des ghy wael enen brief zuelt zien van den greven van Hollant'. Hij wilde daarmee zeggen, dat hij niet zou aarzelen de hulp van de graaf van Holland in te roepen, indien de bisschop of de stad Kampen hem in moeilijkheden zouden brengen.

Het verdrag met Kampen werd op 4 juni 1372 bezegeld, maar de partijen vertrouwden elkaar zo weinig, dat een opzeggingstermijn van zeven dagen in de tekst werd opgenomen. De gewapende vrede heeft niet lang geduurd. Medio 1373 kwam het tot een treffen in Kamperveen, waarbij negen mannen van de heer van Putten werden gedood. Vermoedelijk waren zij in Kamperveen gekomen om tienden te innen, die de Kamperveners weigerden te betalen. Het verhaal is te vinden in een klaagbrief van Herbem aan de Hanzestad Lübeck.

Herbem heeft hierop wraak genomen. Hij beroofde als represaille een aantal **Kamper** burgers en maakte zich meester van Kamperveen. Kampen zegde hierop het verdrag op en verklaarde de heren Van Putten de **oorlog**. De oorlogsverklaring was niet gericht aan de oude Herbem, maar aan diens zonen Pelgrim, Herbem jr. en **Dirck**. Doch ook de stad Kampen ontving oorlogsverklaringen en wel van de vrieden der Puttens: heer Gijsbrecht van Bronckhorst, ridder, heer Lodewijk van Ripperscheit, heer Henrick van **Homoet**, ridder, Willem van Steenberg, Willem van **Baer** enz. De bisschop van Utrecht beloofde aan de stad steun in de komende strijd. Gezamenlijk zou men trachten het slot Puttenstein in te nemen en te verwoesten. Kamperveen zou ontruimd moeten worden en de bisschop beloofde persoonlijk bij het beleg aanwezig te zullen zijn.

De aanval op Puttenstein heeft nog anderhalf jaar op zich laten wachten. Intussen ging de strijd onverminderd voort. De Puttens beheersten geheel het verkeer op de **IJssel**, ongetwijfeld tot grote schade van de stad. Het beleg begon op 15 juni 1375 na lange voorbereiding. De magistraat van Kampen had een groot bedrag aan geld van de burgerij moeten lenen; er was een reusachtige blijde vervaardigd, die geweldige stenen tegen het slot zou kunnen slingeren. De bisschop hield woord en kwam over uit Utrecht. Hij heeft tijdens de belegering in en grote tent in het legerkamp voor het kasteel vertoefd.

Het beleg moet zes weken hebben geduurd; een poging van de bondgenoten der Puttens tot ontzet, mislukte. Begin augustus moest de wankelende burch zich overgeven. Op 31 augustus werd de vrede getekend. Het verdrag bepaalde, dat het huis Puttenstein zou worden geslecht en de grachten gedempt. **Herbern** moest beloven ter plaatse nimmer meer een versterkt huis te bouwen. De stenen mocht hij behouden voor het zetten van bouwhuizen bij zijn hofstede. De gevangenen aan beide zijden zouden worden vrijgelaten. Schattingen en brandschattingen werden kwijt gescholden. Kampen zou de blijde-stenen, gebruikt bij het beleg, weer mogen terugnemen.

De oude Herbem heeft de ondergang van Puttenstein niet lang overleefd. Een echte vrede is het met Kampen ook niet geworden. Herbems zonen met Pelgrim aan het hoofd, protesteerden toen **Kamper** burgers weigerden tienden te betalen van Puttense goederen in Kamperveen. Ook eisten de Puttens

teruggave van de papieren, die op Puttenstein in beslag waren genomen. De bisschop moest persoonlijk ingrijpen om een nieuwe strijd te voorkomen. Door beide partijen uitgenodigd deed hij op 8 maart 1377 uitspraak. Er is dan van verbittering jegens zijn vroegere vijand niets meer te bespeuren. Pelgrim van Putten wordt in de akte 'onssen lyven neve' genoemd, hetgeen zowel een vriendschappelijke verhouding, als een gevoel van standsgelijkheid inhoudt. Dit laatste kan verband houden met het feit, dat Pelgrims vrouw, Catharina van Zinderen, een bloedverwante was van de hertog van Gelre.

De bisschop beval Kampen de tienden te betalen en het archief van Puttenstein terug te geven. Een bastaardzoon van Pelgrim, Otto van Putten alias van der Loet, heeft de oorlog tegen Kampen nog tien jaar voortgezet.

In 1378 kwam er ook een einde aan de burgeroorlog in Gelre. Op 7 december van dit jaar deed de vijftien-jarige Willem van Gulik zijn triomfantelijke intocht in Arnhem. Mechteld deed in 1379 afstand van haar rechten op de troon.

(Bron: 'Het geslacht De Vos van Steenwijk in het licht van Geschiedenis van de Drentse Adel', door Mr. A.N. baron de Vos van Steenwijk)

569344 = 565248
569345 = 565249
569346 = 565250
569348 = 565252
569349 = 565253

XXI

1130498 CYSE VAN **ANSEN**, geb. ca. 1265, vermeld 1325, tegenstander van de bisschop van Utrecht.

(Bron: 'Het geslacht De Vos van Steenwijk in het licht van Geschiedenis van de Drentse Adel', door Mr. A.N. baron de Vos van Steenwijk)

1130500 RUDOLF VAN **ANSEN**, geb. ca. 1265, overl. voor 1316, tr.,

1130501 BERTA VAN NORCH, geb. ca. 1270, vermeld als weduwe van Rudolf van **Ansen** en met haar zonen Bertold en Cyse, te Norg een hoeve verkopend aan Rudolf van Echten 1316.

(Bron: 'Het geslacht De Vos van Steenwijk in het licht van Geschiedenis van de Drentse Adel', door Mr. A.N. baron de Vos van Steenwijk)

1130504 ws. PELGRIM VAN PUTTEN, geb. ca. 1270.

(Bron: 'Het geslacht De Vos van Steenwijk in het licht van Geschiedenis van de Drentse Adel', door Mr. A.N. baron de Vos van Steenwijk)

1138690 = 1138498
1138692 = 1130500
1138693 = 1130501
1138696 = 1130504

XXII

2260996 **HEINO/HENRICUS VAN ANSEN**, geb. ca. 1235, vermeld 1273-1325, vermeld als eigenaar van de hof te Scheerhom te Emlichheim (graafschap Bentheim) 1313.

(Bron: 'Het geslacht De Vos van Steenwijk in het licht van Geschiedenis van de Drentse Adel', door Mr. A.N. baron de Vos van Steenwijk)

2261000 ws. BERTOLT VAN **ANSEN**, geb. ca. 1235, vermeld 1273.

(Bron: 'Het geslacht De Vos van Steenwijk in het licht van Geschiedenis van de Drentse Adel', door Mr. A.N. baron de Vos van Steenwijk)

2261008 **HERBERT** VAN PUTTEN, geb. ca. 1240.

Het geslacht van Putten stamde uit het Land van Vollenhove en ontleende zijn naam aan de hof Putten in of bij Vollenhove. Deze hof Putten komt als eerste voor op de lijst van allodiale goederen van **Herbert** van Putten. Van het jaar 1313 dateert een compleet overzicht van diens enorme goederenbezit. Het handschrift bestaat uit niet minder dan dertien bladen perkament. Het goederenbezit strekte zich uit over Stellingwerf, Land van Vollenhove, Zuidwest-Drenthe, Veluwe en Graafschap. Behalve de hof Putten in of bij Vollenhove, noemt de lijst nog veertien andere hoven waaronder een hof Putten op de Veluwe bij Ermelo, huis en hof Putten bij Elburg, de hof Nyenbeke bij Elburg, de hof te **Heerde**, de hof **Velhorst** bij Lochem en de hof Overcinge te Hesselen in Drenthe. De lijst van bisschoppelijke lenen opent met de slotvoogdij van het bisschoppelijk slot te Vollenhove. Vermoedelijk ter aanduiding van dit erfelijk kasteleinschap vertoonde het wapen van het geslacht Van Putten op een gouden veld een rode gekanteelde muur. Aan regale rechten komt men in deze staat van bezittingen tegen het recht van gruit te Elburg en het recht van de wind te Doornspijk.

(Bron: 'Het geslacht De Vos van Steenwijk in het licht van Geschiedenis van de Drentse Adel', door Mr. A.N. baron de Vos van Steenwijk)

2277380 = 2260996
2277384 = 2261000
2277392 = 2261008

XXIII

4521992 RUDOLF VAN **ANSEN**, geb. ca. 1205, ridder, vermeld 1261-1262, overl. voor 1273, tr.,

4521993 SOPHIA, geb. ca. 1205, vermeld 1273 als weduwe met haar drie zonen Bertolt, Cyse en **Heino/Henricus**.

Het wapen van de familie Van **Ansen** luidt: in zilver drie adelaars van azuur of in azuur drie adelaars van zilver.

(Bron: 'Het geslacht De Vos van Steenwijk in het licht van Geschiedenis van de Drentse Adel', door Mr. A.N. baron de Vos van Steenwijk)

4522016 PELGRIM VAN PUTTEN, geb. ca. 1210, tr.,

4522017 N.N. VAN NYENBEKE, geb. ca. 1210, erfdochter uit het geslacht Van Nyenbeke.

Mogelijk zijn vele van de Gelderse goederen aan de familie Van Putten gekomen in het eind van de dertiende eeuw door het huwelijk van Pelgrim van Putten, vader van **Herbert** van Putten, met de erfdochter uit het geslacht Van Nyenbeke.

(Bron: 'Het geslacht De Vos van Steenwijk in het licht van Geschiedenis van de Drentse Adel', door Mr. A.N. baron de Vos van Steenwijk)

4522000 = 4521992
4554760 = 4521992
4554761 = 4521993

4554768 = 4521992
4554784 = 4522016
4554785 = 4552017

XXIV

9043984 N.N. VAN COEVORDEN/VAN ANSEN, geb. ca. 1175.

(Bron: 'Het geslacht De Vos van Steenwijk in het licht van Geschiedenis van de Drentse Adel', door Mr. A.N. baron de Vos van Steenwijk)

9044000 = 9043984
9109520 = 9043984
9109536 = **9043984**

x x v

18087968 ws. **VOLKER VAN COEVORDEN**, geb. ca. 1145, ridder, **miles** de Kovorde 1212, ministeriaal, vermeld 1188-1216, bezit erfgoed te **Ansen** alwaar gevestigd 1196, gegoed te Spier en Echten, getuige van bisschop Dirk van der Aare 1206, tr. ca. 1191,

18087969 dochter van **ALBERT LEWE**, geb. ca. 1145.

(Bron: 'Het geslacht De Vos van Steenwijk in het licht van Geschiedenis van de Drentse Adel', door Mr. A.N. baron de Vos van Steenwijk)

18088000 = 18087968
18088001 = 18087969
18219040 = 18087968
18219041 = 18087969
18219072 = 18087968
18219073 = 18087969

XXVI

36175936 ws. **LUDOLF VAN BIERUM**, geb. ca. 1110, burggraaf van Coevorden vanaf ca. 1143, tr.,

36175937 N.N. VAN GOOR RUDOLFSDR., geb. ca. 1110, tr. (2) Floris van Vemenburch/Vorenborch, vermeld 1188~1195, tijdelijk kastelein van Coevorden.

De oudst bekende heer van Coevorden is een zekere Rudolf, die in 1143 in Coevorden zijn hof hield. Hij was burggraaf van Coevorden en maarschalk van Drenthe. Door toedoen van de bisschop van Utrecht, Herbertus van **Bierum**, werd hij afgezet en opgevolgd door de broer van bisschop **Herbert**, Ludolf van **Bierum**, die na zijn benoeming Ludolf van Coevorden heette.

Na de dood van Ludolf van **Bierum** hertrouwde de gravin Van Goor met Floris van Vorenborch. Daar de twee zoons van wijlen Ludolf van Coevorden minderjarig waren, werd Floris met de slotvoogdij van Coevorden en het drostambt van Drenthe bekleed. Floris heerste echter niet zo gemoedelijk en rustig, zoals Ludolf dit had gedaan. Hij maakte dankbaar gebruik van het recht van de bisschop van Utrecht verkregen om tol te heffen van de kooplieden, die op doortocht waren uit Bentheim naar Groningen en Friesland. De klachten stroomden dan ook binnen bij bisschop Boudewijn, die sinds 1178 dit ambt bekleedde te Utrecht. Het lukt hem echter niet ~ met aanmaningen en straffen ~ Floris tot zijn plicht te roepen. Daarom besloot de bisschop hem maar een hardhandig aan te pakken.

De bisschop verzamelde een leger van soldaten uit Groningen, Peize en geheel Drenthe en sloeg in 1195 het beleg voor het kasteel van Coevorden. Het beleg duurde echter niet lang, want al snel moest Floris zich overgeven samen met zijn stiefzoon **Volker** en ze werden beide gevangengezet. De bisschop liet het kasteleinschap van Coevorden echter niet onbeheerd, bang voor een overmeestering door Rudolf, en zette er een hollands ridder op, Gijsbrecht van Poskijn (**Postekein** of Persijn), een goed katholiek en gehoorzaam aan het bisschoppelijk huis.

(Bron: 'Het geslacht De Vos van Steenwijk in het licht van Geschiedenis van de Drentse Adel', door Mr. A.N. baron de Vos van Steenwijk)

36175938 ALBERT LEWE, geb. ca. 1110.

(Bron: 'Het geslacht De Vos van Steenwijk in het licht van Geschiedenis van de Drentse Adel', door Mr. A.N. baron de Vos van Steenwijk)

36176000 = 36175936
36176001 = 36175937
36176002 = 36175938
36438080 = 36175936
3643808 1 = 36175937
36438082 = 36175938
36438144 = 36175936
36438 145 = 36175937
36438146 = 36175938

XXVII

7235 1874 RUDOLF VAN GOOR, geb. ca. 1080.

(Bron: 'Het geslacht De Vos van Steenwijk in het licht van Geschiedenis van de Drentse Adel', door Mr. A.N. baron de Vos van Steenwijk)

72352002 = 72351874
72876162 = 72351874
72876290 = 72351874